

**ΟΜΙΛΙΑ
ΤΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑ.ΣΟ.Κ.
ΚΑΙ
ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ
ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ
ΣΤΗΝ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ**

Αθήνα, 20 Ιουνίου 1997

Συντρόφισσες, Σύντροφοι

Η Κεντρική Επιτροπή συνέρχεται σήμερα κάτω από διεθνείς συνθήκες πολύ διαφορετικές από ότι στην τελευταία μας σύνοδο. Όταν συνήλθαμε για τελευταία φορά, στα τρία μεγάλα Ευρωπαϊκά κράτη - την Αγγλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία - που αναπόφευκτα δίνουν τον τόνο στην πορεία των Ευρωπαϊκών εξελίξεων κυβερνούσαν ακόμα αποκλειστικά συντηρητικές κυβερνήσεις. Σήμερα μετά την σαρωτική ήττα του Συντηρητικού Κόμματος στην Αγγλία και την αξιοθαύμαστη νίκη των Γάλλων σοσιαλιστών μόνο σε μία χώρα, τη Γερμανία, εξακολουθεί να υπάρχει αμιγώς συντηρητική Κυβέρνηση. Η πολιτική γεωγραφία της Ευρώπης άλλαξε μέσα σε λίγες βδομάδες. Βρισκόμαστε στην αρχή του τέλους μιας ολόκληρης εποχής που άρχισε πριν είκοσι χρόνια με τη νίκη της Θάτσερ στην Αγγλία. Ο μεγάλος συντηρητικός χειμώνας που από τότε σκέπαζε την Ευρώπη αρχίζει να δίνει τη θέση του σε μια νέα σοσιαλιστική άνοιξη.

Εμείς, οι Έλληνες σοσιαλιστές, έχουμε πολλούς λόγους να χαιρετίσουμε με ιδιαίτερη ικανοποίηση τη βαθιά μεταστροφή των Ευρωπαϊκών λαών. Η ίδια μεταστροφή, εδώ στην Ελλάδα προηγήθηκε χρονικά. Οι πρόσφατες εξελίξεις στις μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες επιβεβαιώνουν ότι η τελευταία πολιτική επιλογή του Ελληνικού λαού, η επιλογή να κυβερνήσει το ΠΑΣΟΚ τη χώρα, είναι η σύγχρονη πολιτική απάντηση στις νέες προκλήσεις. Μαζί με τους Ευρωπαίους Σοσιαλιστές θα προχωρήσουμε για να επεκτείνουμε και να παγιώσουμε αυτή τη νέα σοσιαλιστική άνοιξη που αρχίζει.

Ζούμε σε μια εποχή, στην οποία κλειδί της επιτυχίας είναι ο δυναμισμός, η ευελιξία, η ικανότητα προσαρμογής και αναπροσδιορισμού των μέσων. Εφησυχασμός, παρελθοντολογία, ακαμψία είναι κλειδιά της αποτυχίας.

Εμείς συγκεντρώνουμε και εκφράζουμε τις προοδευτικές δυνάμεις του έθνους. Από τη φύση μας είμαστε η πολιτική δύναμη που μπορεί και πρέπει να πετύχει να φέρει τη χώρα προς τα εμπρός. Να συνδέσουμε την παρουσία μας στην εξουσία με τα πιο σημαντικά βήματα που επιβάλλεται να γίνουν στη νεότερη ιστορία της χώρας μας. Έχουμε ευθύνη γι' αυτό. Ευθύνη απέναντι στον κόσμο που μας εμπιστεύθηκε στον κόσμο των εργαζόμενων, των παραγωγικών δυνάμεων, των αδύναμων που με αγωνία αισθάνονται την κρίσιμη σημασία που έχουν για την τύχη τους οι επιλογές μας.

Η ευθύνη μας είναι τεράστια. Και πρέπει την ευθύνη αυτή να την φτάσουμε στο ακραίο της όριο, γιατί απ' αυτό θα εξαρτηθεί ο χαρακτήρας μας ως μεγάλης προοδευτικής δύναμης, η επιτυχία μας να δώσουμε σάρκα και οστά στα οράματα και τις αξίες με τα οποία ταυτιζόμαστε και τα οποία προωθούμε.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Πριν δεκαπέντε χρόνια περίπου, όταν με τον ηγέτη μας Ανδρέα Παπανδρέου, ανατρέψαμε το σκηνικό και αναλάβαμε την εξουσία, ξεκινήσαμε μια προσπάθεια, τα αποτελέσματα της οποίας είχαν ιστορική σημασία στη μετεμφυλιακή πορεία της χώρας. Δώσαμε ελπίδα και αξία στις δημοκρατικές

δυνάμεις της χώρας, στα καταπιεσμένα κοινωνικά στρώματα, μεταβάλαμε τον οικονομικό, πολιτικό και κοινωνικό χάρτη της χώρας. Στη διαδρομή μας αυτή κάναμε και λάθη. Όμως, αντλήσαμε τη δύναμη να αναγνωρίσουμε τα λάθη μας και να προχωρήσουμε με νέα πνοή στην αντιμετώπιση των νέων αιτημάτων της κοινωνίας και της εποχής. Σήμερα οι επιταγές είναι πολύ διαφορετικές απ' ό,τι στο παρελθόν. Κτίζουμε στα θεμέλια που εμείς φτιάξαμε. Κτίζουμε για να είμαστε εξοπλισμένοι και προστατευμένοι σε ένα νέο κόσμο.

Προχωράμε με επιτυχία. Κάθε χρόνος που περνάει είναι ένα μεγάλο βήμα στην προσπάθειά μας, στην προσπάθεια του κόσμου που βρίσκεται δίπλα μας και μας στηρίζει.

Χαράξαμε βήμα προς βήμα μια πολιτική, που συνδύασε από την αρχή τη διάσταση της σταθεροποίησης, τη διάσταση της ανάπτυξης και τη διάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης και συνοχής. Η πολιτική μας στηρίζεται στην αρχή, ότι η οικονομική ανάπτυξη και πρόοδος έχει ως στόχο την κοινωνική ευημερία των πολλών. Ότι η οικονομική ανάπτυξη έχει νόημα, όταν μετατρέπεται σε ισχύ της οικονομίας και όχι απλώς σε ιδιωτικά οφέλη μειοψηφιών. Ότι οικονομική ανάπτυξη είναι συνδεδεμένη με κοινωνική δικαιοσύνη.

Σήμερα, μπορεί να έχουμε αδυναμίες, να αποκλίνουμε από κάποιους στόχους, να μην πετύχαμε όσα θέλαμε, να έχουμε ακόμα ένα τεράστιο έργο να πραγματοποιήσουμε, αλλά έχουμε πετύχει πολλά. Η Ελλάδα έχει διεθνή αξιοπιστία, διαπραγματευτική δύναμη και κύρος. Η ανάπτυξη είναι πραγματικότητα. Το αποδεικνύουν τα έργα που πραγματοποιούνται. Η αύξηση του προϊόντος της χώρας. Η κοινωνική μας πολιτική με το ΕΚΑΣ, την εισοδηματική πολιτική, τις αγροτικές συντάξεις, τη φορολογική δικαιοσύνη, την πολιτική μας για την απασχόληση αγγίζει εκατοντάδες χιλιάδες συμπολίτες μας. Οι πολιτικοί μας αντίπαλοι καταφεύγουν σε λογικές και πολιτικές ακροβασίας για να αρθρώσουν κριτική. Μη βρίσκοντας έδαφος σοβαρής κριτικής σε όσα κάνουμε, εξαντλούν τη φαντασία τους με αναφορές στο γιατί δεν πετυχαίνουμε ακόμα καλύτερες επιδόσεις. Αποσιωπούν ταυτόχρονα τις δυσκολίες που ξεπεράσαμε, τις νέες διαδικασίες που καθιερώσαμε, την υποδομή για σταθερότητα και ανάπτυξη που δημιουργούμε, τη δυναμική που διακρίνει τη χώρα. Εμείς κοιτάζουμε μπροστά. Και με οδηγό το σχέδιο και πρόγραμμά μας ασκούμε την πολιτική μας για τα προβλήματα του σήμερα και τους στόχους που έχουμε μέχρι τις αρχές του επόμενου αιώνα.

Σήμερα, κυβέρνηση, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι βρίσκονται μπροστά σε νέα δεδομένα, πιέσεις και απαιτήσεις. Είναι λογικό να σταθούμε; Να πούμε, αρκετά; Η αντίθεση ή η καθυστέρηση προσαρμογής δεν αποτελούν στρατηγικές που υπόσχονται επιτυχία. Αντίθετα, αρχίζουν να λειτουργούν διαβρωτικά μαζί με άλλους παράγοντες, και επιδεινώνουν τη θέση της χώρας και τελικά του κοινωνικού συνόλου. Είναι ήδη ορατό, ότι η ικανότητα ή όχι προσαρμογής μιας οικονομίας στις νέες συνθήκες οδηγεί σε νέες κοινωνικές διακρίσεις, οδηγεί στις κοινωνίες των 2/3. Η οικονομία μας δεν έχει -ακόμα- ιδιαίτερη ισχυρή βάση στο διεθνή ανταγωνισμό. Γι' αυτό όμως είναι ανάγκη

να αντιμετωπίσουμε το μέλλον επιθετικά, όχι αμυντικά. Επιθετικά πάνω στις βάσεις που δημιουργήσαμε. Πρέπει να δούμε με ποιό τρόπο θα εξασφαλίσουμε τους πρωταρχικούς στόχους κάθε αναπτυξιακής διαδικασίας, που είναι, αφ' ενός η δυνατότητα απασχόλησης, κοινωνικής συμμετοχής, και παραγωγικής συστράτευσης, και αφ' ετέρου η επίτευξη υψηλότερου βιοτικού επιπέδου μέσα από τη βελτίωση των αμοιβών και των συνθηκών εργασίας. Δεν πρέπει να διαχωρίσουμε το ένα από το άλλο στοιχείο, γιατί τότε θα οδηγηθούμε σε σοβαρές κοινωνικές ανισορροπίες. Πρωταρχικό μέλημα της κυβέρνησης είναι όχι μόνο η βελτίωση της εισοδηματικής κατάστασης όσων κατέχουν ήδη μια δουλειά, αλλά και η δημιουργία συνθηκών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όσους είναι απέξω. Μέλημά μας είναι η αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη, που ν' αγκαλιάζει όλους.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Στόχος της συζήτησής μας σήμερα είναι να μιλήσουμε εποικοδομητικά και να βγούμε όλοι κερδισμένοι για το πώς θα πετύχουμε ισχυρότερες αναπτυξιακές επιδόσεις. Ταυτόχρονα όμως, θέλουμε μια ανάπτυξη άρρηκτα δεμένη με τις ιδεολογικές και κοινωνικές μας αξίες. Θέλουμε μια ανάπτυξη, για τον άνθρωπο, μια ανάπτυξη που δεν είναι μόνο μεγέθυνση.

Η οικονομική ανάπτυξη αποτέλεσε σταθερά για το ΠΑΣΟΚ βασικό θεμέλιο της πολιτικής του. Αυτό είναι κάτι που δεν έχει αλλάξει. Αυτό που άλλαξε είναι τα διεθνή πλαίσια. Άλλαξαν οι παράμετροι του προβλήματος. Παλαιότερα, συζητούσαμε διχοτομικά σχήματα. Τη βιομηχανία σε σύγκριση με την αγροτική ανάπτυξη. Τη βαριά βιομηχανία σε σχέση με την ελαφριά βιομηχανία. Τη βιομηχανία σε σχέση με τις υπηρεσίες, την εσωστρεφή ανάπτυξη ή την ενσωμάτωση στη διεθνή αγορά. Όμως σήμερα, το αναπτυξιακό πρότυπο αλλάζει. Διαμορφώνονται νέοι όροι επιτυχίας και άσκησης πολιτικής. Και αυτά πρέπει να τα δούμε μαζί και να συμφωνήσουμε για το πού βρισκόμαστε, ποιές οι αδυναμίες μας και ποιές οι δυνατότητές μας, πού θέλουμε να φτάσουμε και με ποιές προϋποθέσεις μπορούμε να πετύχουμε τους στόχους μας.

Έχουμε μια γερή βάση συζήτησης, την εισήγηση του Εκτελεστικού Γραφείου που καλύπτει πολλά και κρίσιμα ζητήματα. Εγώ θέλω να αναφερθώ σε μερικά άλλα σημαντικά για την πορεία μας θέματα.

Πρώτα απ' όλα θέλω να αναφερθώ στις σημαντικές εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το νέο πλαίσιο πολιτικής που τείνει να διαμορφωθεί στην Ευρώπη - πλαίσιο νομισματικής σταθερότητας και οικονομικής ανάπτυξης - δε διαφέρει από την πολιτική που έχουμε επιδιώξει να εφαρμόσουμε μέχρι σήμερα από το 1993. Ωστε δεν βάζει θέμα αλλαγής της πολιτικής μας. Αντίθετα μπορεί να έχει ενισχυτικές επιπτώσεις και για τις δικές μας προσπάθειες, ιδιαίτερα στο αναπτυξιακό μέρος. Ειδικότερα θα ήθελα να ξεχωρίσω σε τι μπορεί να βοηθήσει τη δική μας αναπτυξιακή προσπάθεια η στροφή στην Ευρώπη και τι είναι εκείνο που μπορούμε και οφείλουμε να κάνουμε με τις δικές μας μόνο

δυνάμεις. Το νέο πολιτικό πλαίσιο που αρχίζει να διαγράφεται στην Ευρώπη μπορεί να μας βοηθήσει αποφασιστικά στο βαθμό που θα επιτύχει να απογειώσει την Ευρωπαϊκή Οικονομία. Είναι φανερό ότι ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης στις κεντρικές ευρωπαϊκές οικονομίες σημαντικά ανώτεροι από τους σημερινούς σημαίνουν και περισσότερες εξαγωγές για την ελληνική οικονομία και περισσότερο τουρισμό και μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον για τη χώρα μας. Σταθερή ανάκαμψη στην Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία μπορεί να γίνει η ατμομηχανή που θα σύρει τα βαγόνια των υπόλοιπων οικονομιών στον Ευρωπαϊκό χώρο και πέρα από αυτόν. Ειδικότερα, αν μέσα στο νέο πλαίσιο Ευρωπαϊκής πολιτικής ξανάρθουν στην επικαιρότητα και αξιοποιηθούν επιτέλους μερικές από τις κατευθυντήριες γραμμές της λευκής Βίβλου του Ντελόρ, μπορούμε να υπολογίζουμε ότι και η ελληνική οικονομία θα κερδίσει. Η επιμονή της Γαλλικής κυβέρνησης να χρησιμοποιηθούν τα διαθέσιμα κεφάλαια της Ευρωπαϊκής κοινοπραξίας άνθρακα και χάλυβα για το σκοπό αυτό δείχνει ότι περιθώρια για την καταπολέμηση της ανεργίας μπορούν να βρεθούν αρκεί να υπάρξει θέληση. Τέτοιες πρωτοβουλίες σε πανευρωπαϊκή κλίμακα είναι αυτονόητο ότι τις επικροτούμε και τις υποστηρίζουμε.

Θα ήταν μοιραίο λάθος όμως αν νομίζαμε, ότι η αλλαγή του ευρωπαϊκού τοπίου μπορεί να σημαίνει μια περίοδο επανάπαυσης στην Ελλάδα. Θα ήταν βαρύ λάθος, να πιστεύαμε, ότι πρέπει να αναστείλουμε ή να επιβραδύνουμε την προσπάθειά μας για ριζικό εκσυγχρονισμό της κοινωνίας, της οικονομίας και της διοίκησης. Μας χωρίζει πολύ μεγάλη απόσταση από τους δικούς μας στόχους ευημερίας και ανάπτυξης, ώστε να νομίσουμε ότι κάποιοι άλλοι θα λύσουν τα δικά μας προβλήματα.

Οι αλλαγές στην Ευρώπη είναι μια ενθάρρυνση, ότι, όταν πετύχουμε τους δικούς μας στόχους, στην χώρα μας, θα μπορούμε να μπούμε με καλύτερους όρους στην συζήτηση στην Ευρώπη για το πως θα διαμορφώσουμε, όλοι μαζί, την Ενωμένη Ευρώπη. Αλλά, αν μείναμε έξω από την Ενοποίηση, τούτο θα σημαίνει ότι στερήσαμε από την χώρα άλλη μια ευκαιρία. Σ' αυτό τον αιώνα και στις αρχές του επόμενου, η ισότιμη συμμετοχή μας στην Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, είναι η μόνη μεγάλη ευκαιρία, που δημιουργεί για την Ελλάδα η διεθνής συγκυρία.

Για μας λοιπόν, όχι μόνο δεν πρέπει να υπάρξει η ψευδαίσθηση μιας χαλάρωσης, αλλά αντίθετα, πρέπει να υπάρξει μια νέα ορμή επιτυχίας των σταθερών εθνικών μας στόχων. Γιατί εκεί κρινόμαστε. Και ή θα επιτύχουμε εμείς του στόχους για λογαριασμό μας, ή κανείς άλλος δεν θα το κάνει για χάρη μας.

Η σημασία της διατήρησης της θέσης μας στην Ευρώπη του 2000 δεν έχει στενά οικονομικό χαρακτήρα. Υπάρχουν ισχυρές πολιτικές διαστάσεις που επίσης πρέπει να θυμόμαστε. Στο εθνικό μας μέτωπο αντιμετωπίζουμε την επιθετική στάση της Τουρκίας. Χρειαζόμαστε συμμαχίες, στήριξη των θέσεών μας, διεθνείς συνεργασίες.

Η ιδιότητά μας ως μέλος της Ένωσης μειώνει τις αβεβαιότητες και ενισχύει τη θέση μας στη διεθνή σκηνή. Είχαμε απτή επιβεβαίωση της σημασίας των παραγόντων αυτών στο παρελθόν. Έχουμε μια θέση που πολλοί ζηλεύουν και είναι διατεθειμένοι να κάνουν πολλές θυσίες για να αποκτήσουν. Η Τουρκία, οι πρώην σοσιαλιστικές χώρες δίνουν σκληρή μάχη για να κατακτήσουν μια ανάλογη σχέση. Θα ήταν μια ήττα για τα συμφέροντά μας, αν εμείς που είμαστε μέσα, ωθηθούμε με τη θέλησή μας προς τα έξω.

Η διατήρηση και η μελλοντική βελτίωση της θέσης της χώρας, των προοπτικών ανάπτυξης, των προοπτικών ατομικής και κοινωνικής ευημερίας εξαρτώνται από τη δυνατότητα της χώρας να συμμετάσχει στην ΟΝΕ.

Δεν είμαστε από αυτούς που ανάγουν την ΟΝΕ σε υπέρτατο και αδιαμφισβήτητο στόχο, αλλά αναγνωρίζουμε ότι θα αποτελέσει ένα ιστορικό βήμα στην ευρωπαϊκή ιστορία. Η ΟΝΕ θα δημιουργήσει ευκαιρίες, οφέλη αλλά και νέου τύπου προβλήματα. Όμως εμείς, η Ελλάδα, από τη στιγμή που η ΟΝΕ προχωράει, πρέπει να είμαστε στις χώρες που συμμετέχουν στην εξέλιξη. Υπάρχει ένα κόστος προσαρμογής γι' αυτό, αλλά ένα κόστος που συνδέεται με υψηλά οφέλη. Η αυξημένη ανταγωνιστικότητα μας, οι περισσότερες επενδύσεις, η οικονομική σταθερότητα θα σημάνουν καλύτερες βιοτικές συνθήκες. Κερδίζουμε από τη δύναμη του υπερεθνικού συνόλου στο οποίο συμμετέχουμε. Αξιοποιούμε νέες δυνατότητες. Στην αντίθετη περίπτωση, θα υπάρξει πάλι κόστος, ένα κόστος όμως πολύ υψηλότερο, που θα συνδέεται με τη διολίσθηση προς την περιθωριοποίηση και μάλιστα χωρίς να υπάρχουν οφέλη. Η μη συμμετοχή στην ΟΝΕ στις προβλεπόμενες ημερομηνίες θα οδηγήσει σε νομισματική αστάθεια, αύξηση επιτοκίων, περιορισμό κοινοτικών επιδοτήσεων, περιορισμό εισροών από το εξωτερικό για επενδύσεις. Όλα αυτά θα σημαίνουν τελικά, χειροτέρευση του βιοτικού μας επιπέδου.

Οι διάφορες θέσεις που διατυπώνονται γεμάτες δισταγμούς για το εγχείρημα, αμφισβητήσεις ή επικρίσεις, πολιτικά αστοχούν. Μπορεί να υπάρχουν και υπάρχουν περισσότεροι λόγοι που να δικαιολογούν διάφορες πτυχές κριτικής στη συγκρότηση της ΟΝΕ. Όμως όσο η Ευρώπη κατευθύνεται προς το στόχο της, υπάρχει τόσο ένας οικονομικός όσο και ένας πολιτικός λόγος να συνταχθεί η χώρα μας με τον πυρήνα των χωρών που θα συγκροτήσουν τελικά την ΟΝΕ: Η ανάπτυξή μας και τα εθνικά μας θέματα.

Στα χρόνια μέχρι το 1999 πρέπει με κάθε τρόπο να μειώσουμε τα δημοσιονομικά μας ελλείμματα και τον πληθωρισμό. Αυτό δεν είναι κάτι που θα γίνει αυτόματα, από κάποιες δυνάμεις έξω από εμάς. Είναι κάτι που θα γίνει με την προσπάθεια όλων. Προσπάθειες που πρέπει να εκφραστούν σε δύο μεγάλα πεδία πολιτικής:

Πρώτον, στη δημοσιονομική εξυγίανση. Για να επιτευχθεί πρέπει Κράτος και παραγωγικές δυνάμεις να συμβάλουν στο μέτρο των υποχρεώσεων και των δυνατοτήτων τους και να ισχυροποιήσουν τα θετικά αποτελέσματα. Κατ' αρχήν με την επίταση της προσπάθειας σύλληψης της φοροδιαφυγής και της εισφορο-διαφυγής, αλλά και με τον περιορισμό της σπατάλης του Κράτους,

καθώς και με την αναλογική συμβολή όλων των φορολογούμενων με βάση τις θεμελιώδεις αρχές της κοινοτικής δικαιοσύνης.

Δεύτερον, στην εισοδηματική πολιτική και στην πολιτική τιμών των επιχειρήσεων.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Το ΠΑΣΟΚ είναι υπερήφανο για την οικονομική και κοινωνική πολιτική του. Σε μια εποχή που σε όλη την Ευρώπη σάρωναν οι νεοφιλελεύθερες ιδέες, το ΠΑΣΟΚ αντέταξε μια πολιτική που προωθούσε την ανάπτυξη αλλά διαφύλαττε την κοινωνική συνοχή. Εμείς αυξήσαμε το πραγματικό εισόδημα των εργαζομένων και ενισχύσαμε τους ασθενέστερους με αποφασιστικό τρόπο. Η πολιτική μας αυτή αποδίδει καρπούς. Θα ήταν ιστορικό λάθος και έγκλημα απέναντι στις θυσίες του ελληνικού λαού, να τινάξουμε στον αέρα αυτές τις επιτυχίες, αναπτύσσοντας μια φιλολογία παροχών. Οι εισοδηματικές αυξήσεις τα χρόνια που έρχονται θα οδηγούν σταθερά σε βελτίωση των πραγματικών εισοδημάτων. Αλλά θα ήταν λάθος να ξαναανοίγαμε τον φαύλο κύκλο των παροχών, ώστε να καταστρέψουμε όσα με τόσο μόχθο επιτύχαμε. Δεν ζητάμε θυσίες χωρίς αντίκρουσμα. Ο χρόνος της έντονης προσπάθειας είναι συγκεκριμένος και χρονικά προσδιορισμένος.

Ο χρόνος αυτής της προσπάθειας ως την ισότιμη ένταξη και συμμετοχή μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση είναι ταυτόχρονα μια μεγάλη επένδυση για το μέλλον, μια επένδυση που θα φέρει απτά οφέλη σε όλους, σε εμάς και τις γενιές που έρχονται. Και αξίζει αυτή η προσπάθεια να ευοδωθεί, χωρίς δισταγμούς και υπαναχωρήσεις.

Οι εργαζόμενοι συνεισφέρουν στην κοινή προσπάθεια, με συνείδηση της κοινωνικής και οικονομικής σημασίας των αποτελεσμάτων της. Ταυτόχρονα πρέπει οι επιχειρηματίες και οι επιχειρήσεις να συνειδητοποιήσουν ότι δεν πρέπει - ούτε θα τους επιτραπεί - να προχωρήσουν σε οποιεσδήποτε αναίτιες αυξήσεις τιμών για να αυξήσουν παραπάνω τα κέρδη τους. Η κερδοφορία των υγιών επιχειρήσεων είναι ικανοποιητική και η κοινωνία περιμένει από τους επιχειρηματίες να πρωτοστατήσουν με τόλμη στην ανάπτυξη της χώρας. Η κοινωνία δεν κατανοεί, ούτε θα δικαιολογήσει να μην υπάρξει αναλογική συμβολή όλων στην επίτευξη των εθνικών στόχων, που αποτελούν την έκφραση του πιο αυτονόητου κοινού συμφέροντος.

Στόχος μας η αύξηση της παραγωγικότητας και ο παραγωγικός μετασχηματισμός. Η αύξηση της παραγωγικότητας και ο παραγωγικός μετασχηματισμός αποτελούν τις καίριες προϋποθέσεις για την ανταγωνιστική ικανότητα και την ανάπτυξη του παραγωγικού μας συστήματος. Μόνο έτσι θα εξαλείψουμε οριστικά τον κίνδυνο να πιεστεί στο μέλλον η οικονομία σε μείωση των αμοιβών εργασίας και σε συνεχείς πολιτικές σταθεροποίησης για να προσαρμοστούμε στις συνθήκες της παγκόσμιας αγοράς.

Το νοικοκύρεμα της οικονομίας δεν το επιδιώκουμε από ευρωπαϊκή ξενομανία, ούτε επειδή λύσαμε όλα τα άλλα προβλήματα και δε μας μένει πια παρά να επιτύχουμε την αντικατάσταση της δραχμής από το Εύρω. Όπως δείχνει η παγκόσμια εμπειρία, οι δυναμικές αναμετρήσεις που έγιναν σε διαστάσεις κολοσσιαίες σε σχέση με τις δικές μας, δεν κρίθηκαν τελικά στο πεδίο των όπλων. Κρίθηκαν στο πεδίο του οικονομικού ανταγωνισμού των μεγάλων αντιπάλων. Υπάρχει σε αυτό ένα δίδαγμα που πρέπει να το αφομοιώσουμε. Το ίδιο πικρό δίδαγμα επαναλαμβάνεται και στη δύσκολη σημερινή κατάσταση μερικών γειτονικών μας χωρών. Η οικονομία είναι στήριγμα και όπλο για το έθνος σε όλα τα μέτωπά του. Η οικονομική προσπάθεια είναι η κατ' εξοχήν εθνική προσπάθεια, γιατί αυτή τελικά κρίνει όλες τις άλλες.

Η ανάπτυξη στη χώρα μας είναι συνδεδεμένη με δύο καίριες διαρθρωτικές παρεμβάσεις και θα αναφερθώ ιδιαίτερα σε αυτές:

Πρώτον, στο επίπεδο του Κράτους σε όλη του την έκταση, και

Δεύτερον, στο επίπεδο των επενδύσεων και της παραγωγικής αναδιάρθρωσης.

Το Κράτος σήμερα καλείται να παίξει ένα κρίσιμο ρόλο σε θέματα ανάπτυξης και κοινωνικής ισορροπίας. Η συντηρητική, η νεοφιλελεύθερη γραμμή, θέλει το Κράτος στη γωνία και την Αγορά να κυριαρχεί χωρίς όρια, χωρίς ρυθμίσεις, χωρίς κοινωνικά αντισταθμίσματα, με μόνο στόχο το κέρδος. Εδώ επικεντρώνεται η μεγάλη ειδοποιός διαφορά μεταξύ προοδευτικής και συντηρητικής εκδοχής της ανάπτυξης. Για μας, τις σοσιαλιστικές δυνάμεις, το Κράτος πρέπει να λειτουργήσει έτσι, ώστε να ενισχύει την αναπτυξιακή διαδικασία και να προωθεί την απεμπλοκή στα πολλά πεδία που η Αγορά δεν μπορεί και δεν ενδιαφέρεται να αναλάβει. Επιπλέον όμως, το Κράτος είναι ο μηχανισμός που θέτει και ελέγχει τις ρυθμίσεις, την κοινωνική οργάνωση της οικονομίας και της Αγοράς, ώστε τα οφέλη της ανάπτυξης να μην κατανέμονται μόνο μέσω της Αγοράς.

Ανάπτυξη που δεν είναι απλώς μεγέθυνση σημαίνει υποδομές, παιδεία, ποιότητα ζωής, και περιβάλλον, μεγάλα έργα, κίνητρα, σημαίνει όμως και υψηλότερα εισοδήματα των εργαζομένων, μεγαλύτερη σιγουριά για το μέλλον, κοινωνική προστασία, ρυθμιστικούς μηχανισμούς στο επίπεδο της κοινωνίας και προστασία των αδύναμων απέναντι στη μονοκυριαρχία του ανταγωνισμού και της αγοράς. Σε μια προοδευτική κοινωνία, το οικονομικό στοιχείο έρχεται σε ισορροπία με το κοινωνικό. Η δημιουργία αντίρροπης δύναμης στη μονοδιάστατη δύναμη της Αγοράς σημαίνει ένα Κράτος, που να μπορεί να σχεδιάζει και να υλοποιεί με αποτελεσματικό τρόπο πολιτικές και κοινωνικές επιλογές.

Τόσο η ανάπτυξη, όσο και η κοινωνική συνοχή περνούν μέσα από το Κράτος και τις κρατικές πολιτικές.

Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, όχι μέσα από οποιοδήποτε Κράτος και οποιοδήποτε κρατικές πολιτικές. Αν θέλουμε πράγματι να νομιμοποιήσουμε στα μάτια της κοινωνίας τον αναπτυξιακό ρόλο του Κράτους, πρέπει να εκκαθαρίσουμε τη σημερινή πραγματικότητα από τα στοιχεία της διαφθοράς, της σπατάλης, της αδιαφορίας και της ανικανότητας. Κι αυτό είναι κατ' εξοχήν έργο δικό μας, της μεγάλης σοσιαλιστικής και προοδευτικής δύναμης της χώρας. Οι συντηρητικές δυνάμεις δεν ενδιαφέρονται για το Κράτος. Το βλέπουν ως εμπόδιο, γιατί οραματίζονται μια διαφορετική κοινωνία. Σύνθημά τους είναι το "λιγότερο Κράτος". Ανέχονται και προωθούν και το διεφθαρμένο Κράτος. Γιατί εξυπηρετεί τους στόχους τους. Εμείς θέλουμε να διαμορφώσουμε μια κοινωνία, για την οποία χρειαζόμαστε τη λειτουργία του Κράτους. Σύνθημά μας είναι το «Κράτος Στρατηγείο» το «αποτελεσματικότερο Κράτος». Όσο πετυχαίνουμε προς την κατεύθυνση αυτή, τόσο δημιουργούμε τα περιθώρια υλοποίησης των σοσιαλιστικών ιδεών και οραμάτων μας.

Όσο το Κράτος και η πολιτική, ως αποτέλεσμα της προσπάθειάς μας, πάψει να στιγματίζεται στα μάτια της κοινωνίας από την σπατάλη, την αδιαφορία, τη διαφθορά και την ανικανότητα, τόσο μπορούμε να ελπίζουμε ότι δεν θα κάνουμε απλή διαχείριση, δεν θα νεμόμαστε την εξουσία, και ότι θα μπορούμε να παράγουμε πολιτική και να υλοποιήσουμε τους στόχους μας.

Πρέπει, επιτέλους, συντρόφισσες και σύντροφοι, να διαμορφώσουμε τα εργαλεία μας, τα όπλα μας, ώστε να μπορούμε να διαμορφώνουμε σοβαρή πολιτική, αναπτυξιακή, κοινωνική, εξωτερική, αμυντική. Και αυτό, αναπόφευκτα, και μάλιστα στις σημερινές συνθήκες, δεν μπορεί να σημαίνει παρά σοβαρές μεταρρυθμίσεις και παρεμβάσεις στον τρόπο λειτουργίας του κεντρικού εργαλείου των σοσιαλιστικών δυνάμεων, που είναι ο στενός και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας.

Αυτό μας φέρνει στο δεύτερο μεγάλο πεδίο παρέμβασης, στο οποίο προαναφέρθηκα, που συνδέεται με το πεδίο των επενδύσεων και της παραγωγικής αναδιάρθρωσης.

Πολλοί μιλούν με μεγαλόστομα λόγια για ανάπτυξη, ξεχνούν όμως ότι βασικός μηχανισμός της ανάπτυξης είναι η συσσώρευση κεφαλαίου. Συσσώρευση χωρίς εθνική αποταμίευση δεν γίνεται.

Αποταμίευση και επένδυση όμως, σημαίνουν μετάθεση των οφελών από το σήμερα στο αύριο. Σημαίνουν μείωση των κρατικών ελλειμμάτων, ώστε να μειωθούν τα επιτόκια, σημαίνει υγιή και κοινωνικά δίκαιη φορολογία, ώστε να χρηματοδοτηθεί η εθνική συμμετοχή στις επενδύσεις του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Όλα αυτά, συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι μεγάλα ζητήματα, τα οποία πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε, γιατί ανάπτυξη μέσα από επιθυμίες και ρητορείες οδηγεί στα αδιέξοδα και στην απογοήτευση, ενώ στόχος δικός μας είναι οι θέσεις δουλειάς, το αξιοπρεπές εισόδημα, η καταπολέμηση της φτώχειας, η σύγκλιση με το επίπεδο ζωής στην Ευρώπη, η στήριξη της νέας γενιάς, της γυναίκας, της τρίτης ηλικίας. Αυτά όμως απαιτούν προσπάθειες. Όσοι περιπλανώνται στην οικοδόμηση ομορφόλογων οραμάτων, αλλά ξεχνούν τις προσπάθειες, που τα οράματα - και ιδίως τα σοσιαλιστικά

οράματα - απαιτούν, τελικά έχουν ευθύνες. Έχουν ευθύνες ιδιαίτερα απέναντι στο δικό μας κόσμο, απέναντι στις πιο αδύναμες κοινωνικές δυνάμεις, που μέσα στην αγωνία του αύριο αφήνονται να παραπλανηθούν από υποσχέσεις χωρίς αντίκρυσμα.

Η μετατροπή των αναπτυξιακών μας στόχων σε κοινωνική πραγματικότητα θέτει πολλές απαιτήσεις και απαιτεί αποφάσεις με επιπτώσεις και στο χώρο το δικό μας. Αν αρκεστούμε στο να φύγουμε στο τέλος του διήμερου ευχαριστημένοι για όσα είπαμε και ακούσαμε από διάφορους συντρόφους, και από Δευτέρα συνεχίσουμε τη ρουτίνα μας, αποτύχαμε.

Η ανάπτυξη προϋποθέτει ενίσχυση της παραγωγικότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Προϋποθέτει την προσαρμογή της οργάνωσης της εργασίας στα νέα παραγωγικά πρότυπα, την παράλληλη προσαρμογή και τον εμπλουτισμό των μηχανισμών κοινωνικής ρύθμισης και προστασίας, τη διαμόρφωση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, που κεντρικό στόχο τους θα έχουν τη συσσώρευση ικανοτήτων στο ανθρώπινο δυναμικό, τη νεολαία και τους εργαζόμενους, και όχι το άκοπο εισόδημα και την εγγύηση της νοητικής και επαγγελματικής αδράνειας σε όσους βολεύτηκαν ήδη με μια θέση ή έχουν σίγουρες επαγγελματικές προοπτικές.

Η διαρθρωτική μας πολιτική, πέρα από τη μεταρρύθμιση του ίδιου του Κράτους, επικεντρώνεται σε τρεις μεγάλους άξονες, στους οποίους θα αναφερθώ συνοπτικά.

Πρώτος άξονας της διαρθρωτικής μας πολιτικής, η αναδιάρθρωση ενός ευρύτατου πεδίου των υπηρεσιών ή άλλων δραστηριοτήτων, στις οποίες συντελούνται θεμελιακές αλλαγές στη διεθνή οικονομία. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι μεταφορές, το σύστημα ενέργειας, ο τουρισμός, η Έρευνα και Τεχνολογία, το εκπαιδευτικό σύστημα, οι τηλεπικοινωνίες εντάσσονται ταχύτατα στη δυναμική του ανταγωνισμού.

Επιδίωξή μας είναι να περιορίσουμε τις αναποτελεσματικές λειτουργίες, που συχνά συνδέονται με την ισχυρή κρατική παρουσία, και να δημιουργήσουμε πιο στέρεες ανταγωνιστικές και παραγωγικές δομές.

Δεύτερος μεγάλος άξονας της διαρθρωτικής μας πολιτικής είναι η στήριξη του αγροτικού τομέα στη μεσο-μακροπρόθεσμη διαδικασία απελευθέρωσης του ανταγωνισμού. Η στρατηγική μας για τον αγροτικό τομέα αποβλέπει στη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής γεωργίας, στη βιώσιμη και πολυδύναμη ανάπτυξη των αγροτικών περιφερειών της χώρας και στη δημιουργία ενός δικτύου προστασίας για τον αγροτικό πληθυσμό. Με ειδικές παρεμβάσεις, όπως ιδίως, για τους νέους αγρότες, την πολιτική γης, επενδυτικά κίνητρα, πολιτική κατάρτισης, τη βελτίωση των μηχανισμών καταβολής των ενισχύσεων στους αγρότες, τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής, τον ΕΛΓΑ, αλλά και τη γενικότερη προώθηση αναπτυξιακών διαδικασιών στην Περιφέρεια, στηρίζουμε τους αγρότες και τις αλλαγές που θα δώσουν ώθηση στην Περιφέρεια. Οι νέες σχέσεις οφείλουν να δημιουργούν ακόμα καλύτερες συνθήκες και προοπτικές για τον κόσμο που μοχθεί στην ύπαιθρο.

Τρίτο μεγάλο πεδίο των διαρθρωτικών μας παρεμβάσεων θα αποτελέσουν ζητήματα σχετικά με την αγορά εργασίας και το ασφαλιστικό.

Σε όλες τις χώρες με ισχυρή παρουσία Κράτους-Πρόνοιας έχουν ξεκινήσει προσπάθειες για τη διατύπωση μιας απάντησης στα προβλήματα οργάνωσης της εργασίας που προκύπτουν από την αναντιστοιχία με τις εξελίξεις στις νέες τεχνολογίες και νέους τύπους παραγωγής. Στόχος είναι η νέα ρύθμιση των σχέσεων, ώστε να μην επικρατήσει αναρχία, και απουσία κανόνων προστασίας. Η λειτουργία των δικτύων πληροφόρησης, των νέων τεχνολογιών, της εργασίας από απόσταση, η παρουσία των μεταναστών και πολλά άλλα, ανατρέπουν μέρα με τη μέρα αυτό που ιστορικά θεωρήθηκε μη αμφισβητήσιμο. Πρέπει να βρούμε μια απάντηση στη δυναμική αυτή. Πρέπει να οργανώσουμε νέους κανόνες, γιατί η εμμονή στους παλαιούς απλούστατα δεν έχει κανένα αντίκρουσμα στην πράξη. Χρησιμεύει μόνο ως άλλοθι πολεμικής και στείρας αντίδρασης απέναντι στις εξελίξεις, άλλοθι που δεν βοηθάει σε τίποτα τους εργαζόμενους.

Το αναπτυξιακό μας όραμα δεν αρκεί να συνδέεται με πιο αποτελεσματικές πολιτικές, ούτε και να είναι στο επίκεντρο της πολιτικής μας. Η ανάπτυξη για μας είναι ταυτόσημη με την κοινωνική συνοχή, την αλληλεγγύη, το ανθρώπινο πρόσωπο της οργάνωσης της κοινωνίας. Θέλουμε ανάπτυξη για να βελτιώσουμε τα εισοδήματα, αλλά θέλουμε ανάπτυξη και για να αντιπαλέψουμε τον κοινωνικό αποκλεισμό. Να βρούμε τα πεδία αλληλεγγύης μεταξύ όσων έχουν εργασία, αλλά και όλης της κοινωνίας, και όσων δεν έχουν, μεταξύ των μεγαλύτερων και των νέων γενεών. Να βρούμε τα όρια αλληλεγγύης, ακόμα και μεταξύ της κοινωνίας μας και άλλων κόσμων, ιδιαίτερα των κοινωνιών που βρίσκονται στον περίγυρό μας, και με τις οποίες θέλουμε να αναπτύξουμε τις οικονομικές και πολιτικές μας σχέσεις.

Όμως και η σύζευξη ανάπτυξης και κοινωνικών πολιτικών μας δεν μπορεί να ξεφύγει από βασικές αρχές και περιορισμούς.

Κατ' αρχήν, κοινωνική πολιτική δεν είναι δυνατό να ταυτίζεται με σπατάλη πόρων και ανεξέλεγκτα συστήματα λειτουργίας. Η παραγωγή κοινωνικής πολιτικής δεν εξαιρείται από την αρχή της ορθολογικής διαχείρισης των χρημάτων των φορολογούμενων. Σήμερα, ένα μέρος κοινωνικής πολιτικής δεν ανταποκρίνεται σε κοινωνικούς στόχους. Δεν αφορά μόνο τα κεντρικά πεδία της Υγείας, της Πρόνοιας, της Παιδείας. Εκφράζεται με την αναπαραγωγή πολύμορφων καταστάσεων σε υπηρεσίες, υπαλλήλους, προβληματικές επιχειρήσεις, δημόσιους φορείς, δαπάνες, που αποσπούν πόρους μόνο και μόνο λόγω της ιστορικής τους υπόστασης, χωρίς συχνά να νομιμοποιούνται από κάποια συμβολή τους στις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας. Αν αυτά προσμετρούνταν στην κοινωνική πολιτική, θα είχαμε το υψηλότερο επίπεδο στην Ευρώπη. Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν μπορεί τέτοιες καταστάσεις, ούτε να χαρακτηρίζονται σοβαρά ως κοινωνική πολιτική, ούτε και να μας εκμηδενίζουν τα περιθώρια άσκησης πραγματικής κοινωνικής πολιτικής.

Η ανέπαφη συντήρηση ιστορικά συσσωρευμένων, αλλά πλέον μη λειτουργικών μηχανισμών, αποτελεί κυρίαρχο εμπόδιο στην ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών κοινωνικού ή άλλου χαρακτήρα. Η υπέρβαση του “ξεπερασμένου”, ώστε να εξοικονομηθούν πόροι για ουσιαστικότερες κοινωνικές προτεραιότητες, αποτελεί βασικό όρο διαμόρφωσης περιθωρίων δράσης για την κοινωνική μας πολιτική.

Αποφασιστικός αναπτυξιακός μοχλός της χώρας είναι ο Κοινωνικός Διάλογος. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι διαδικασία όπου οι κοινωνικοί εταίροι προσέρχονται με χαρτάκια για ποσοστά και ειδικά αιτήματα. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι παζάρι. Είναι μια διαδικασία σχεδιασμού είτε των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων της χώρας είτε συμφωνίας επί των κοινωνικών προϋποθέσεων των σχεδιαζόμενων πολιτικών. Σε όλη την Ευρώπη ο Κοινωνικός Διάλογος προχωρεί, δίνει το πλαίσιο λύσεων, των κοινωνικών προσπαθειών για την ανάπτυξη. Εκτεταμένες συμφωνίες έχουν ήδη, επιτευχθεί στην Ισπανία, την Ολλανδία, την Πορτογαλία, την Ιρλανδία. Η διαμόρφωση της συναίνεσης στις χώρες αυτές, συνδέεται, οπωσδήποτε, με τις επιτυχίες που παρουσίασαν στον τομέα της οικονομίας. Και, θυμίζω, ότι η Πορτογαλία και η Ιρλανδία ξεκίνησαν σε δυσμενέστερη θέση από εμάς, για να μας ξεπεράσουν σε λίγα μόνον χρόνια μεθοδικής προσπάθειας.

Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι εξ ορισμού πράξη ολοκλήρωσης των θεσμών της πολιτικής δημοκρατίας. Είναι, όμως ταυτόχρονα, η πιο ουσιαστική πράξη συμμετοχής όλων των ενεργών, παραγωγικών δυνάμεων του τόπου στον σχεδιασμό της κοινής πορείας, στο πλαίσιο εκείνων των στόχων, που πολλαπλασιάζουν το κοινό όφελος και ελαχιστοποιούν το επιμέρους κόστος.

Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι η αποκορύφωση της διαδικασίας συναίνεσης, όχι γύρω από κλαδικά, επιχειρηματικά ή συνδικαλιστικά αιτήματα, αλλά η δημιουργία του κοινού εδάφους, ταυτόχρονης ανάπτυξης αυτών των συμφερόντων. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι μια διαδικασία μετακύλισης του κόστους ή του οφέλους προς την μια ή την άλλη πλευρά. Είναι ο τρόπος διασφάλισης του κοινού συμφέροντος μέσα από έναν κοινό παρανομαστή, που έχει το όνομα: ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη. Ο Κοινωνικός Διάλογος διασφαλίζει την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Η ανάπτυξη είναι η κινητήριος δύναμη της προόδου στο σύγχρονο κόσμο. Ο πολιτισμός, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ευημερία, η ειρήνη, το περιβάλλον, η ομορφιά της καθημερινής απόλαυσης και του σταθερού ορίζοντα και πολλές άλλες αξίες στηρίζονται στις ικανότητες της κοινωνίας να δημιουργήσουν αναπτυξιακές διαδικασίες. Όλα όμως εξαρτώνται από τη δυνατότητα της πολιτικής να λειτουργήσει ως καταλύτης και επιταχυντής της δημιουργικότητας. Και εδώ βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το κεντρικό δίλημμα:

«Θέλουμε και είμαστε σε θέση, εμείς το σοσιαλιστικό κίνημα, να λειτουργήσουμε καταλυτικά, να προωθήσουμε αλλαγές, να συγκρουστούμε με κατεστημένες καταστάσεις, ακόμα και καταστάσεις

που συνδέονται με δικά μας μικροσυμφέροντα, ώστε να πετύχουμε αυτό που μεγάλα τμήματα της κοινωνίας προσμένουν από μας;»

Αν ναι, θα έχουμε επιβεβαιώσει τον πολιτικό μας ρόλο, θα έχουμε πραγματώσει στην πράξη αυτό που μας διακρίνει θεωρητικά από τις συντηρητικές δυνάμεις.

Η πρόσκλησή μας στην Κυβέρνηση δεν έγινε για να απολαύσουμε τα προνόμια της εξουσίας. Έγινε για να υλοποιήσουμε τα όσα ρητά υποσχεθήκαμε, και όσα επίσης η κοινωνία περιμένει να δει από ένα προοδευτικό κόμμα.

Ας επιταχύνουμε τώρα τα βήματα που πρέπει να κάνουμε, ώστε να προχωρήσουμε στην κατεύθυνση αυτή. Ας δούμε το μέλλον με αυτοπεποίθηση, χωρίς να φοβόμαστε το βραχυπρόθεσμο κόστος που απαιτούν οι αλλαγές. Ας μη περιμένουμε από αυτοματισμούς. Η πολιτική μας προϋποθέτει δική μας κινητοποίηση, ανάληψη κινδύνων, συναινετικές διαδικασίες, συγκρούσεις όπου χρειάζεται, στρατηγική θεώρηση των πραγμάτων. Ας προχωρήσουμε δημιουργικά, μέσα από τους προβληματισμούς που αναπτύσσονται στους κόλπους μας, μέσα από τη σύνθεση των αντιθέσεων, ώστε να αποτελέσει η κυβέρνηση και το κόμμα μας το μοχλό της αναπτυξιακής επιτυχίας της χώρας στην πορεία της προς τον 21ο αιώνα.

κ.ε

1

Συντρόφισσες, Σύντροφοι

Η Κεντρική Επιτροπή συνέρχεται σήμερα κάτω από διεθνείς συνθήκες πολύ διαφορετικές από ότι στην τελευταία μας σύνοδο. Όταν συνήλθαμε για τελευταία φορά, στα τρία μεγάλα Ευρωπαϊκά κράτη - την Αγγλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία - που αναπόφευκτα δίνουν τον τόνο στην πορεία των Ευρωπαϊκών εξελίξεων κυβερνούσαν ακόμα αποκλειστικά συντηρητικές κυβερνήσεις. Σήμερα μετά την σαρωτική ήττα του Συντηρητικού Κόμματος στην Αγγλία και την αξιοθαύμαστη νίκη των Γάλλων σοσιαλιστών μόνο σε μία χώρα, τη Γερμανία, εξακολουθεί να υπάρχει αμιγώς συντηρητική Κυβέρνηση. Η πολιτική γεωγραφία της Ευρώπης άλλαξε μέσα σε λίγες βδομάδες. Βρισκόμαστε στην αρχή του τέλους μιας ολόκληρης εποχής που άρχισε πριν είκοσι χρόνια με τη νίκη της Θάτσερ στην Αγγλία. Ο μεγάλος συντηρητικός χειμώνας που από τότε σκέπασε την Ευρώπη αρχίζει να δίνει τη θέση του σε μια νέα σοσιαλιστική άνοιξη.

Εμείς, οι Έλληνες σοσιαλιστές, έχουμε πολλούς λόγους να χαιρετίσουμε με ιδιαίτερη ικανοποίηση τη βαθιά μεταστροφή των Ευρωπαϊκών ^{ικων λαών} ~~ψηφοφόρων~~. Η ίδια μεταστροφή, εδώ στην Ελλάδα προηγήθηκε χρονικά. Οι πρόσφατες εξελίξεις στις μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες επιβεβαιώνουν ότι η τελευταία πολιτική επιλογή του Ελληνικού λαού, η επιλογή να κυβερνήσει το ΠΑΣΟΚ τη χώρα, είναι η ^{συγχρονη} ~~πολιτική~~ απάντηση στις νέες προκλήσεις. Μαζί με τους Ευρωπαίους Σοσιαλιστές θα προχωρήσουμε για να επεκτείνουμε και να παγιώσουμε αυτή τη νέα σοσιαλιστική άνοιξη

1

2 που αρχίζει. ~~[Αυτή είναι η υποχρέωσή μας απέναντι στους ψηφοφόρους μας και απέναντι στους εργαζόμενους.]~~

Ζούμε σε μια εποχή, στην οποία κλειδί της επιτυχίας είναι ο δυναμισμός, η ευελιξία, η ικανότητα προσαρμογής και αναπροσδιορισμού των μέσων. Εφησυχασμός, παρελθοντολογία, ακαμψία είναι κλειδιά της αποτυχίας.

και ευφραδύστε
Εμείς συγκεντρώνουμε τις προοδευτικές δυνάμεις του έθνους. Από τη φύση μας είμαστε η πολιτική δύναμη που μπορεί και πρέπει να πετύχει να φέρει τη χώρα προς τα εμπρός. Να συνδέσουμε την παρουσία μας στην εξουσία με τα πιο σημαντικά βήματα που επιβάλλεται να δίνουν ~~έγιναν~~ στη νεότερη ιστορία της χώρας μας. Έχουμε ευθύνη γι' αυτό. Ευθύνη απέναντι στον κόσμο που μας εμπιστεύθηκε ~~[δύο φορές στα τελευταία χρόνια]~~ στον κόσμο των εργαζόμενων, των παραγωγικών δυνάμεων, των αδύναμων, που με αγωνία αισθάνονται την κρίσιμη σημασία που έχουν για την τύχη τους οι επιλογές μας.

Η ευθύνη μας είναι τεράστια. Και πρέπει την ευθύνη αυτή να την φτάσουμε στο ακραίο της όριο, γιατί απ' αυτό θα εξαρτηθεί ο χαρακτήρας μας ως μεγάλης προοδευτικής δύναμης, η επιτυχία μας να δώσουμε σάρκα και οστά στα οράματα και τις αξίες με τα οποία ταυτιζόμαστε, ~~και με τα οποία ταυτίζεται ένα μεγάλο τμήμα του ελληνικού λαού.~~ και τα οποία προωδύστε.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

(με τον υψέλι μας Ανδρέα Παπανδρέου, αναδείξατε το σκηνικό και)

Πριν δεκαπέντε χρόνια περίπου, όταν αναλάβαμε την εξουσία, ξεκινήσαμε μια προσπάθεια, τα αποτελέσματα της οποίας είχαν ιστορική σημασία στη μετεμφυλιακή πορεία της χώρας. Δώσαμε ελπίδα και αξία στις δημοκρατικές δυνάμεις της χώρας, στα καταπιεσμένα κοινωνικά στρώματα, ¹ αποκαταστήσαμε την ενότητα του κοινωνικού ιστού της χώρας. Στη διαδρομή μας αυτή κάναμε και λάθη. Όμως ~~εμείς~~ ^{προχωρούσαμε} αντλήσαμε τη δύναμη να αναγνωρίσουμε τα λάθη μας και να ξαναξεκινήσουμε με ~~αίσθημα ευθύνης~~ ^{νέα πνοή} στην αντιμετώπιση των νέων αιτημάτων της κοινωνίας και της εποχής. Σήμερα οι επιταγές είναι πολύ διαφορετικές απ' ότι στο παρελθόν. Κτίζουμε στα θεμέλια που εμείς φτιάξαμε. Κτίζουμε για να είμαστε εξοπλισμένοι και προστατευμένοι σε ένα νέο κόσμο.

Προχωράμε με επιτυχία. Κάθε χρόνος που περνάει είναι ένα μεγάλο ^{βήμα} στην προσπάθειά μας, στην προσπάθεια του κόσμου που βρίσκεται δίπλα μας και μας στηρίζει.

Θέλω να θυμίσω τα τεράστια προβλήματα που κληρονομήσαμε το 1993 από τη Νέα Δημοκρατία, το κλίμα διεθνούς δυσπιστίας και αμφισβήτησης της παράταξής μας. Να θυμίσω, ότι αυτά μοιάζουν μακρινό παρελθόν, ενώ δεν είναι.

Χαράξαμε βήμα προς βήμα μια πολιτική, που συνδύασε από την αρχή τη διάσταση της σταθεροποίησης, τη διάσταση της ανάπτυξης και τη διάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης και συνοχής. Η πολιτική μας στηρίζεται στην αρχή, ότι η οικονομική ανάπτυξη και πρόοδος έχει ως στόχο την κοινωνική ευημερία των πολλών. Ότι η οικονομική ανάπτυξη

έχει νόημα, όταν μετατρέπεται σε ισχύ της οικονομίας και όχι απλώς σε ιδιωτικά οφέλη μειοψηφιών. *Οι οικονομίες αναπτύχθηκαν συνδεδεμένες με κοινωνικά δικαιώματα*

Σήμερα, μπορεί να έχουμε αδυναμίες, να αποκλίνουμε από κάποιους στόχους, να μην πετύχαμε όσα θέλαμε, να έχουμε ακόμα ένα τεράστιο έργο να πραγματοποιήσουμε, αλλά έχουμε πετύχει πολλά. Η Ελλάδα έχει διεθνή αξιοπιστία,

διαπραγματευτική δύναμη και κύρος. Η ανάπτυξη είναι πραγματικότητα. *Το αμυντικό έργο που πραγματοποιείται. Η αύξηση του εφοδιασμού της χώρας*

Η κοινωνική μας πολιτική με το ΕΚΑΣ, την εισοδηματική πολιτική, τις αγροτικές συντάξεις, τη φορολογική δικαιοσύνη, την πολιτική μας για την απασχόληση αγγίζει εκατοντάδες χιλιάδες συμπολίτες μας. Οι πολιτικοί μας αντίπαλοι

καταφεύγουν σε λογικές και πολιτικές ακροβασίας για να αρθρώσουν κριτική. Μη βρίσκοντας έδαφος σοβαρής κριτικής σε όσα κάνουμε, εξαντλούν τη φαντασία τους με αναφορές στο γιατί

δεν πετυχαίνουμε ακόμα καλύτερες επιδόσεις. *Απορρίπτουν τα όνειρα της δημοκρατίας που φερα-*
το σχέδιο και το πρόγραμμα μας Εμείς κοιτάζουμε μπροστά. Και με οδηγό ~~τα οράματά μας~~ ασκούμε την πολιτική μας

για τα προβλήματα του σήμερα και τους στόχους που έχουμε μέχρι τις αρχές του επόμενου αιώνα.

Σήμερα, κυβέρνηση, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι βρίσκονται μπροστά σε νέα δεδομένα, πιέσεις και απαιτήσεις. *7* Η αντίθεση ή η

καθυστέρηση προσαρμογής δεν αποτελούν στρατηγικές που υπόσχονται επιτυχία. Αντίθετα, αρχίζουν να λειτουργούν

διαβρωτικά μαζί με άλλους παράγοντες, και επιδεινώνουν τη θέση της χώρας και τελικά του κοινωνικού συνόλου. Είναι ήδη ορατό,

ότι η ικανότητα ή όχι προσαρμογής μιας οικονομίας στις νέες συνθήκες οδηγεί σε νέες κοινωνικές διακρίσεις, οδηγεί στις

Η αύξηση του εφοδιασμού της χώρας

*Απορρίπτουν τα όνειρα της δημοκρατίας που φερα-
σαμε, τη
βέβαια δια-
μορφώνεται
που αναδι-
νώσαμε,
την αμο-
δομή για
στα δέκα
και ανα-
πλήρωση
δημιουργούμε
τη δύνα-
μική που
διακρίνει
τη χώρα.*

*Είναι λογικό
να αναδομή;
Να ωσόμε,
αριστερά;*

κοινωνίες των 2/3. Η οικονομία μας δεν έχει ^{ανταγωνισμό} ιδιαίτερη ισχυρή βάση στο διεθνή ^{συσχετισμό}. Γι' αυτό όμως είναι ανάγκη να αντιμετωπίσουμε το μέλλον επιθετικά, όχι αμυντικά. ^{Πρέπει να} δούμε με ποιό τρόπο θα εξασφαλίσουμε τους πρωταρχικούς στόχους κάθε αναπτυξιακής διαδικασίας, που είναι, αφ' ενός η δυνατότητα απασχόλησης, κοινωνικής συμμετοχής, και παραγωγικής συστράτευσης, και αφ' ετέρου η επίτευξη υψηλότερου βιοτικού επιπέδου μέσα από τη βελτίωση των αμοιβών και των συνθηκών εργασίας. Δεν πρέπει να ^{διαχωρίσουμε} ^{αποσπάσουμε} το ένα από το άλλο στοιχείο, γιατί τότε θα οδηγηθούμε σε σοβαρές κοινωνικές ανισορροπίες. Πρωταρχικό μέλημα της κυβέρνησης είναι όχι μόνο η βελτίωση της εισοδηματικής κατάστασης όσων κατέχουν ήδη μια δουλειά, αλλά και η δημιουργία συνθηκών πρόσβασης στην αγορά εργασίας για όσους είναι απέξω. ^{Μέλημα μας είναι η αμετροφοδοτούμενη} ^{αυσάωρη, που υ'αγιαμάζει οργας.}

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

Στόχος της συζήτησής μας σήμερα είναι να μιλήσουμε εποικοδομητικά και να βγούμε όλοι κερδισμένοι για το πώς θα πετύχουμε ισχυρότερες αναπτυξιακές επιδόσεις. Ταυτόχρονα όμως, θέλουμε μια ανάπτυξη άρρηκτα δεμένη με τις ιδεολογικές και κοινωνικές μας αξίες. Θέλουμε μια ανάπτυξη, για τον άνθρωπο, μια ανάπτυξη που δεν είναι μόνο μεγέθυνση.

5

Η οικονομική ανάπτυξη αποτέλεσε σταθερά για το ΠΑΣΟΚ βασικό θεμέλιο της πολιτικής του. Αυτό είναι κάτι που δεν έχει αλλάξει. Αυτό που άλλαξε είναι τα διεθνή πλαίσια. Άλλαξαν οι παράμετροι του προβλήματος. Παλαιότερα, συζητούσαμε διχοτομικά σχήματα. Τη βιομηχανία σε σύγκριση με την αγροτική ανάπτυξη. Τη βαριά βιομηχανία σε σχέση με την ελαφριά βιομηχανία. Τη βιομηχανία σε σχέση με τις υπηρεσίες, την εσωστρεφή ανάπτυξη ή την ενσωμάτωση στη διεθνή αγορά. Όμως σήμερα, το αναπτυξιακό πρότυπο αλλάζει. Διαμορφώνονται νέοι όροι επιτυχίας και άσκησης πολιτικής. Και αυτά πρέπει να τα δούμε μαζί και να συμφωνήσουμε για το πού βρισκόμαστε, ποιές οι αδυναμίες μας και ποιές οι δυνατότητές μας, πού θέλουμε να φτάσουμε και με ποιές προϋποθέσεις μπορούμε να πετύχουμε τους στόχους μας.

Έχουμε μια γερή βάση συζήτησης, την *πολύ καλή* εισήγηση του Εκτελεστικού Γραφείου που καλύπτει πολλά και κρίσιμα ζητήματα. Εγώ θέλω να αναφερθώ σε μερικά άλλα σημαντικά για την πορεία μας θέματα.

Πρώτα απ' όλα θέλω να αναφερθώ στις σημαντικές εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Το νέο πλαίσιο πολιτικής που τείνει να διαμορφωθεί στην Ευρώπη - πλαίσιο νομισματικής σταθερότητας και οικονομικής ανάπτυξης - δε διαφέρει από την πολιτική που έχουμε επιδιώξει να εφαρμόσουμε μέχρι σήμερα από το 1993. Όστε δεν βάζει θέμα αλλαγής της πολιτικής μας. Αντίθετα μπορεί να έχει ενισχυτικές

6

επιπτώσεις και για τις δικές μας προσπάθειες, ιδιαίτερα στο αναπτυξιακό μέρος. Ειδικότερα θα ήθελα να ξεχωρίσω σε τι μπορεί να βοηθήσει τη δική μας αναπτυξιακή προσπάθεια η στροφή στην Ευρώπη και τι είναι εκείνο που μπορούμε και οφείλουμε να κάνουμε με τις δικές μας μόνο δυνάμεις. Το νέο πολιτικό πλαίσιο που αρχίζει να διαγράφεται στην Ευρώπη μπορεί να μας βοηθήσει αποφασιστικά στο βαθμό που θα επιτύχει να απογειώσει την Ευρωπαϊκή Οικονομία. Είναι φανερό ότι ρυθμοί οικονομικής ανάπτυξης στις κεντρικές ευρωπαϊκές οικονομίες σημαντικά ανώτεροι από τους σημερινούς σημαίνουν και περισσότερες εξαγωγές για την ελληνική οικονομία και περισσότερο τουρισμό και μεγαλύτερο επενδυ^{-τικό} ενδιαφέρον για τη χώρα μας. Σταθερή ανάκαμψη στην Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία μπορεί να γίνει η ατμομηχανή που θα σύρει τα βαγόνια των υπόλοιπων οικονομιών στον Ευρωπαϊκό χώρο και πέρα από αυτόν. Ειδικότερα, αν μέσα στο νέο πλαίσιο Ευρωπαϊκής πολιτικής ξανάρθουν στην επικαιρότητα και αξιοποιηθούν επιτέλους μερικές από τις κατευθυντήριες γραμμές της λευκής Βίβλου του Ντελόρ, μπορούμε να υπολογίζουμε ότι και η ελληνική οικονομία θα κερδίσει. Η επιμονή της Γαλλικής κυβέρνησης να χρησιμοποιηθούν τα διαθέσιμα κεφάλαια της Ευρωπαϊκής κοινοπραξίας άνθρακα και χάλυβα για το σκοπό αυτό δείχνει ότι περιθώρια για την καταπολέμηση της ανεργίας μπορούν να βρεθούν αρκεί να υπάρξει θέληση. Τέτοιες πρωτοβουλίες σε πανευρωπαϊκή κλίμακα είναι αυτονόητο ότι τις επικροτούμε και τις υποστηρίζουμε.

7

Και στην μια και στην άλλη περίπτωση, ^{ομολογώ} θα ήταν μοιραίο λάθος, αν νομίζαμε, ότι η αλλαγή του ευρωπαϊκού τοπίου μπορεί να σημαίνει μια περίοδο επανάπαυσης στην Ελλάδα. Θα ήταν βαρύ λάθος, αν πιστεύαμε, ότι πρέπει να αναστείλουμε ή να επιβραδύνουμε την προσπάθειά μας για ριζικό εκσυγχρονισμό της κοινωνίας, της οικονομίας και της διοίκησης. Μας χωρίζει πολύ μεγάλη απόσταση από τους δικούς μας στόχους ευημερίας και ανάπτυξης, ώστε να νομίσουμε ότι κάποιοι άλλοι θα λύσουν τα δικά μας προβλήματα.

Οι αλλαγές στην Ευρώπη είναι μια ενθάρρυνση, ότι, όταν πετύχουμε τους δικούς μας στόχους, στην χώρα μας, θα μπορούμε να μπούμε με καλύτερους όρους στην συζήτηση στην Ευρώπη για το πως θα διαμορφώσουμε, όλοι μαζί, την Ενωμένη Ευρώπη. Αλλά, αν μείνουμε έξω από την Ενοποίηση, τούτο θα σημαίνει ότι στερήσαμε από την χώρα άλλη μια ευκαιρία. Σ' αυτό τον αιώνα και στις αρχές του επόμενου, η ισότιμη συμμετοχή μας στην

Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, είναι η μόνη μεγάλη ευκαιρία, που

δημιουργεί για την Ελλάδα η διεθνής συγκυρία.

Για μας λοιπόν, όχι μόνο δεν πρέπει να υπάρξει η ψευδαίσθηση μιας χαλάρωσης, αλλά αντίθετα, πρέπει να υπάρξει μια νέα ορμή επιτυχίας των σταθερών εθνικών μας στόχων. Γιατί εκεί κρινόμαστε. Και ή θα επιτύχουμε εμείς του στόχους για λογαριασμό μας, ή κανείς άλλος δεν θα το κάνει για χάρη μας.

(Το σχέδιο ημερησίου Βασιλιά
ήταν πάλι
καταμένο
(10-6)

Μέχρις εκεί το νέο πλαίσιο πολιτικής μπορεί να μας βοηθήσει. Δεν πρέπει να περιμένουμε ότι θα μας βοηθήσει πολύ περισσότερο χαλαρώνοντας τους όρους του Μάαστριχτ. Είναι γεγονός ότι κάποια χαλάρωση στους όρους συζητείται. Φαίνεται ότι έχει γίνει αναγκαία για να μπορέσουν οι μεγάλες Ευρωπαϊκές χώρες να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους ώστε να ξεκινήσουν όλες μαζί το ενιαίο νόμισμα στην προθεσμία της 1^{ης} Ιανουαρίου 1999. Αλλά οι στόχοι που συζητούνται είναι στόχοι που δεν έχουν σχέση με τα δικά μας οικονομικά πράγματα. Αν η Γερμανία, αντί για 3% έλλειμμα το 1997 παρουσιάσει έλλειμμα 3,2% ή η Γαλλία 3,6% αυτό δεν σηματοδοτεί για μας αλλαγή πλεύσης, γιατί είμαστε, πολύ μακριά από τα επίπεδα αυτά. Οι παρεκκλίσεις μας από τους όρους της Συνθήκης δεν είναι αυτές της τάξης...

είναι διατεθειμένοι να κάνουν πολλές θυσίες για να αποκτήσουν. Η Τουρκία, οι πρώην σοσιαλιστικές χώρες δίνουν σκληρή μάχη για να κατακτήσουν μια ανάλογη σχέση. Θα ήταν μια ήττα για τα συμφέροντά μας, αν εμείς που είμαστε μέσα, ωθηθούμε με τη θέλησή μας προς τα έξω.

Η διατήρηση και η μελλοντική βελτίωση της θέσης της χώρας, των προοπτικών ανάπτυξης, των προοπτικών ατομικής και κοινωνικής ευημερίας εξαρτώνται από τη δυνατότητα της χώρας να συμμετάσχει στην ΟΝΕ.

Δεν είμαστε από αυτούς που ανάγουν την ΟΝΕ σε υπέρτατο και αδιαμφισβήτητο στόχο, αλλά αναγνωρίζουμε ότι θα αποτελέσει ένα ιστορικό βήμα στην ευρωπαϊκή ιστορία. Η ΟΝΕ θα δημιουργήσει ευκαιρίες, οφέλη αλλά και νέου τύπου προβλήματα. Όμως εμείς, η Ελλάδα, από τη στιγμή που η ΟΝΕ προχωράει, πρέπει να είμαστε στις χώρες που συμμετέχουν στην εξέλιξη. Υπάρχει ένα κόστος προσαρμογής γι' αυτό, αλλά ένα κόστος που συνδέεται με υψηλά οφέλη. Η αυξημένη ανταγωνιστικότητα μας, οι περισσότερες επενδύσεις, η οικονομική σταθερότητα θα σημάνουν καλύτερες βιοτικές συνθήκες. Κερδίζουμε από τη δύναμη του υπερεθνικού συνόλου στο οποίο συμμετέχουμε. Αξιοποιούμε νέες δυνατότητες. Στην αντίθετη περίπτωση, θα υπάρξει πάλι κόστος, ένα κόστος όμως πολύ υψηλότερο, που θα συνδέεται με τη διολίσθηση προς την περιθωριοποίηση και μάλιστα χωρίς να υπάρχουν οφέλη. Η μη συμμετοχή στην ΟΝΕ στις προβλεπόμενες ημερομηνίες θα οδηγήσει σε νομισματική αστάθεια, αύξηση επιτοκίων, περιορισμό κοινοτικών επιδοτήσεων,

περιορισμό εισροών από το εξωτερικό για επενδύσεις. Όλα αυτά θα σημαίνουν τελικά, χειροτέρευση του βιοτικού μας επιπέδου.

Οι διάφορες θέσεις που διατυπώνονται γεμάτες δισταγμούς για το εγχείρημα, αμφισβητήσεις ή επικρίσεις, πολιτικά αστοχούν. Μπορεί να υπάρχουν ^{μαί υφάρχουν} περισσότεροι λόγοι που να δικαιολογούν διάφορες πτυχές κριτικής στη συγκρότηση της ΟΝΕ. Όμως όσο η Ευρώπη κατευθύνεται προς το στόχο της, υπάρχει τόσο ένας οικονομικός όσο και ένας πολιτικός λόγος να συνταχθεί η χώρα μας με τον πυρήνα των χωρών που θα συγκροτήσουν τελικά την ΟΝΕ: Η ανάπτυξή μας και τα εθνικά μας θέματα.

Στα χρόνια μέχρι το 1999 πρέπει με κάθε τρόπο να διασφαλίσουμε τις προϋποθέσεις συμμετοχής της χώρας στην τελική φάση της ΟΝΕ. Πρέπει να μειώσουμε τα δημοσιονομικά μας ελλείμματα και τον πληθωρισμό. Αυτό δεν είναι κάτι που θα γίνει αυτόματα, από κάποιες δυνάμεις έξω από εμάς. Είναι κάτι που θα γίνει με ^{των} προσπαθειών όλων. Προσπάθειες που πρέπει να εκφραστούν σε δύο μεγάλα πεδία πολιτικής:

Πρώτον, στη δημοσιονομική εξυγίανση, ^{που} για να επιτευχθεί πρέπει Κράτος και παραγωγικές δυνάμεις να συμβάλουν στο μέτρο ^{υποχρεώσεων και των} δυνατοτήτων τους και να ισχυροποιήσουν τα θετικά αποτελέσματα. Η μείωση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων σημαίνει περαιτέρω συμβολή όλων των παραγόντων. Κατ' αρχήν με την επίταση της προσπάθειας σύλληψης της φοροδιαφυγής και της εισφορο-διαφυγής, αλλά και με τον περιορισμό της σπατάλης του Κράτους, καθώς και με την ^{αναδοξίαν} συμβολή όλων των

με βάση των δημοσίων αρχών της κοινωνικής δικαιοσύνης
φορολογούμενων. Σε μια χώρα αυξημένης παραοικονομίας η
άμυνα του Έθνους αρχίζει από τους ελέγχους της εφορίας.

Δεύτερον, στην εισοδηματική πολιτική και στην πολιτική τιμών των επιχειρήσεων. Στο μικρό διάστημα που απομένει, καλώ όλες τις δυνάμεις να δείξουν το μέγιστο δυνατό βαθμό υπευθυνότητας, αυτοσυγκράτησης και συμβολής στην επίτευξη του στόχου για τον πληθωρισμό. Οι εισοδηματικές αυξήσεις να οδηγήσουν σε βελτίωση των πραγματικών εισοδημάτων. Αλλά να μην εξαντλήσουν τα όρια, ώστε οι κίνδυνοι για αποτυχία στο στόχο του πληθωρισμού να ελαχιστοποιηθούν.

Αυτό είναι μια θυσία από τους εργαζόμενους της χώρας. Μια θυσία πολύ μικρή και χρονικά περιορισμένη. Ταυτόχρονα, είναι και μια επένδυση για το μέλλον, μια επένδυση που θα φέρει οφέλη για τους ίδιους και την κοινωνία. Ήδη στην τριετία που πέρασε, αυτό που χαρακτηρίστηκε ως θυσία έδωσε ορατά και σημαντικά οφέλη. Περιορίζοντας λίγο τα ατομικά συμφέροντα, διασφαλίσαμε αξιόλογα συλλογικά οφέλη, οφέλη εθνικής εμβέλειας, που σε τελευταία ανάλυση αφορούν τον καθένα.

Ταυτόχρονα, οι επιχειρήσεις και οι επιχειρηματίες πρέπει να συνειδητοποιήσουν, ότι δεν πρέπει να προχωρήσουν σε οποιεσδήποτε αναίτιες αυξήσεις τιμών για να βελτιώσουν παραπάνω τα κέρδη τους. Η κερδοφορία έχει διαμορφωθεί σε υψηλότερα επίπεδα απ' ό,τι στο παρελθόν. Ο επιχειρηματικός τομέας και οι ελεύθεροι επαγγελματίες πρέπει να κατανοήσουν ότι από δω και πέρα κάθε ανατιολόγητη συμπεριφορά τους θέτει σε πραγματικό κίνδυνο μείζονα συμφέροντα της χώρας και των ίδιων.

Δεύτερον, στην εισοδηματική πολιτική και στην πολιτική τιμών των επιχειρήσεων.

1

.1

Σύντροφοι και συντρόφισες.1

.1

Το ΠαΣοΚ είναι υπερήφανο για την οικονομική και κοινωνική πολιτική του. Σε μια εποχή που σε όλη την Ευρώπη σάρωναν οι νεοφιλεύθερες ιδέες, το ΠαΣοΚ αντέταξε μια πολιτική που προωθούσε την ανάπτυξη αλλά διαφύλαττε την κοινωνική συνοχή. Εμείς αυξήσαμε το πραγματικό εισόδημα των εργαζομένων και ενισχύσαμε τους ασθενέστερους με αποφασιστικό τρόπο. Η πολιτική μας αυτή αποδίδει καρπούς. Θα ήταν ιστορικό λάθος και έγκλημα απέναντι στις θυσίες του ελληνικού λαού, να τινάξουμε στον αέρα αυτές τις επιτυχίες, αναπτύσσοντας μια φιλολογία παροχών. Οι εισοδηματικές αυξήσεις τα χρόνια που έρχονται θα οδηγούν σταθερά σε βελτίωση των πραγματικών εισοδημάτων. Αλλά θα ήταν λάθος να ξανανοίγαμε τον φαύλο κύκλο των παροχών, ώστε να καταστρέψουμε όσα με τόσο μόχθο επιτύχαμε. Δεν ζητάμε θυσίες χωρίς αντίκρουσμα. Ο χρόνος της έντονης προσπάθειας είναι συγκεκριμένος και χρονικά προσδιορισμένος. 1

.1

Ο χρόνος αυτής της προσπάθειας ως την ισότιμη ένταξη και συμμετοχή μας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση είναι ταυτόχρονα μια μεγάλη επένδυση για το μέλλον, μια επένδυση που θα φέρει απτά ωφέλη σε όλους, σε εμάς και τις γενιές που έρχονται. Και αξίζει αυτή η προσπάθεια να αυτοδωθεί, χωρίς δισταγμούς και υπαναχωρήσεις.1

.1

Οι εργαζόμενοι συνεισφέρουν στην κοινή προσπάθεια, με συνείδηση της κοινωνικής

και οικονομικής σημασίας των αποτελεσμάτων της. ταυτόχρονα πρέπει οι επιχειρηματίες και οι επιχειρήσεις να συνειδητοποιήσουν ότι δεν πρέπει -ούτε θα τους επιτραπεί- να προχωρήσουν σε οποιεσδήποτε αναίτιες αυξήσεις τιμών για να αυξήσουν παραπάνω τα κέρδη τους. Η κερδοφορία των υγιών επιχειρήσεων είναι ικανοποιητική και η κοινωνία περιμένει από τους επιχειρηματίες να πρωτοστατήσουν με τόλμη στην ανάπτυξη της χώρας. Η κοινωνία δεν κατανοεί, ούτε θα δικαιολογήσει να μην υπάρξει αναλογική συμβολή όλων στην επίτευξη των εθνικών στόχων, που αποτελούν την έκφραση του πιο αυτονόητου κοινού συμφεροντος.1

.1

15

(ΛΕΞΕΙΣ : 291 ΑΡΑΛΕΣ : 73 ΥΨΟΣ ΣΤΗΛΗΣ : 263)

10
15
—
Οι συνθήκες επιχειρηματικής δραστηριότητας είναι σήμερα στη χώρα οι καλύτερες των τελευταίων δεκαετιών και κάθε επίκληση για περαιτέρω βελτίωση, για ανεπαρκή συμβολή του Κράτους, ή για νέες απορρυθμίσεις ακόμα και όταν έχει υπαρκτή βάση, στην ουσία αποτελεί πρόσχημα.

Ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός του επιχειρηματικού κόσμου δεν πρέπει να είναι μόνο φραστικός και να διανθίζει ρητορείες και ιδεολογήματα. Πρέπει να εκφραστεί με πράξεις και δράσεις.

16
Στόχος μας η αύξηση της παραγωγικότητας και ο παραγωγικός μετασχηματισμός. Η αύξηση της παραγωγικότητας και ο παραγωγικός μετασχηματισμός αποτελούν τις καίριες προϋποθέσεις για την ανταγωνιστική ικανότητα και την ανάπτυξη του παραγωγικού μας συστήματος. ^{Ετσι θα εξαρτηθούμε} Μόνο αν πετύχουμε σ' αυτό το ^{οριστικά τον κίνδυνο να πεσει στο φελλόν ή οικονομία} σημείο θα αποτρέψουμε το ενδεχόμενο να εξαναγκαστούμε σε μείωση ^{των} αμοιβών εργασίας και σε συνεχείς πολιτικές σταθεροποίησης για να προσαρμοστούμε στις συνθήκες της παγκόσμιας αγοράς.

Το νοικοκύρεμα της οικονομίας δεν το επιδιώκουμε από ευρωπαϊκή ξеноμανία, ούτε επειδή λύσαμε όλα τα άλλα προβλήματα και δε μας μένει πια παρά να επιτύχουμε την αντικατάσταση της δραχμής από το Εύρω. ^{Είχαν αναφανή} Ούτε προβάλλουμε την προτεραιότητα της οικονομικής πολιτικής για να ξεχνιούνται, ^ω τάχα, άλλες απειλές που μας πιέζουν. Επειδή υπάρχουν οι ^(;) πιεστικές αυτές άλλες απειλές, είτε προέρχονται πρωταρχικά από γείτονες, είτε ορισμένες φορές και από τις γενικότερες

17 ανακατατάξεις στην παγκόσμια ισορροπία δυνάμεων, ακριβώς γι' αυτό επιβάλλεται να ρίξουμε το βάρος στην προσπάθεια της οικονομικής ανάπτυξης. Όπως δείχνει η παγκόσμια εμπειρία, οι δυναμικές αναμετρήσεις που έγιναν σε διαστάσεις κολοσσιαίες σε σχέση με τις δικές μας, δεν κρίθηκαν τελικά στο πεδίο των όπλων. Κρίθηκαν στο πεδίο του οικονομικού ανταγωνισμού των μεγάλων αντιπάλων. Υπάρχει σε αυτό ένα δίδαγμα που πρέπει να το αφομοιώσουμε. Το ίδιο πικρό δίδαγμα επαναλαμβάνεται και στη δύσκολη σημερινή κατάσταση μερικών γειτονικών μας χωρών. Η οικονομία είναι στήριγμα και όπλο για το έθνος σε όλα τα μέτωπά του. Η οικονομική προσπάθεια είναι η κατ' εξοχήν εθνική προσπάθεια, γιατί αυτή τελικά κρίνει όλες τις άλλες.

Η ανάπτυξη στη χώρα μας είναι συνδεδεμένη με δύο καίριες διαρθρωτικές παρεμβάσεις και θα αναφερθώ ιδιαίτερα σε αυτές:

Πρώτον, στο επίπεδο του Κράτους σε όλη του την έκταση, και

Δεύτερον, στο επίπεδο των επενδύσεων και της παραγωγικής αναδιάρθρωσης.

Το Κράτος σήμερα καλείται να παίξει ένα κρίσιμο ρόλο σε θέματα ανάπτυξης και κοινωνικής ισορροπίας. Η συντηρητική, η νεοφιλελεύθερη γραμμή, θέλει το Κράτος στη γωνία και την Αγορά να κυριαρχεί χωρίς όρια, χωρίς ρυθμίσεις, χωρίς κοινωνικά αντισταθμίσματα, με μόνο στόχο το κέρδος. Εδώ επικεντρώνεται η μεγάλη ειδοποιός διαφορά μεταξύ προοδευτικής και συντηρητικής εκδοχής της ανάπτυξης. Για μας, τις σοσιαλιστικές δυνάμεις, το

Κράτος πρέπει να λειτουργήσει έτσι, ώστε να ενισχύει την αναπτυξιακή διαδικασία και να προωθεί την απεμπλοκή στα πολλά πεδία που η Αγορά δεν μπορεί και δεν ενδιαφέρεται να αναλάβει. Επιπλέον όμως, το Κράτος είναι ο μηχανισμός που θέτει και ελέγχει τις ρυθμίσεις, την κοινωνική οργάνωση της οικονομίας και της Αγοράς, ώστε τα οφέλη της ανάπτυξης να μην κατανέμονται μόνο μέσω της Αγοράς.

18 Ανάπτυξη που δεν είναι απλώς μεγέθυνση σημαίνει υποδομές, παιδεία, ποιότητα ζωής, και περιβάλλον, μεγάλα έργα, κίνητρα, σημαίνει όμως και υψηλότερα εισοδήματα των εργαζομένων, μεγαλύτερη σιγουριά για το μέλλον, κοινωνική προστασία, ρυθμιστικούς μηχανισμούς στο επίπεδο της κοινωνίας και προστασία των αδύναμων απέναντι στη μονοκυριαρχία του ανταγωνισμού και της αγοράς. Σε μια προοδευτική κοινωνία, το οικονομικό στοιχείο έρχεται σε ισορροπία με το κοινωνικό. Η δημιουργία αντίρροπης δύναμης στη μονοδιάστατη δύναμη της Αγοράς σημαίνει ένα Κράτος, που να μπορεί να σχεδιάζει και να υλοποιεί με αποτελεσματικό τρόπο πολιτικές και κοινωνικές επιλογές.

Τόσο η ανάπτυξη, όσο και η κοινωνική συνοχή περνούν μέσα από το Κράτος και τις κρατικές πολιτικές.

Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, όχι μέσα από οποιοδήποτε Κράτος και οποιεσδήποτε κρατικές πολιτικές. Αν θέλουμε πράγματι να νομιμοποιήσουμε στα μάτια της κοινωνίας τον αναπτυξιακό ρόλο του Κράτους, πρέπει να εκκαθαρίσουμε τη

19 σημερινή πραγματικότητα από τα στοιχεία της διαφθοράς, της σπατάλης, της αδιαφορίας και της ανικανότητας. Κι αυτό είναι κατ' εξοχήν έργο δικό μας, της μεγάλης σοσιαλιστικής και προοδευτικής δύναμης της χώρας. Οι συντηρητικές δυνάμεις δεν ενδιαφέρονται για το Κράτος. Το βλέπουν ως εμπόδιο, γιατί οραματίζονται μια διαφορετική κοινωνία. Σύνθημά τους είναι το "λιγότερο Κράτος". Ανέχονται και προωθούν και το διεφθαρμένο Κράτος. Γιατί εξυπηρετεί τους στόχους τους. Εμείς θέλουμε να διαμορφώσουμε μια κοινωνία, για την οποία χρειαζόμαστε τη λειτουργία του Κράτους. Σύνθημά μας είναι το «Κράτος Στρατηγείο» το «αποτελεσματικότερο Κράτος». Όσο πετυχαίνουμε προς την κατεύθυνση αυτή, τόσο δημιουργούμε τα περιθώρια υλοποίησης των σοσιαλιστικών ιδεών και οραμάτων μας.

Όσο το Κράτος και η πολιτική, ως αποτέλεσμα της προσπάθειάς μας, πάψει να στιγματίζεται στα μάτια της κοινωνίας από την σπατάλη, την αδιαφορία, τη διαφθορά και την ανικανότητα, τόσο μπορούμε να ελπίζουμε ότι δεν θα κάνουμε απλή διαχείριση, δεν θα νεμόμαστε την εξουσία, και ότι θα μπορούμε να παράγουμε πολιτική και να υλοποιήσουμε τους στόχους μας.

~~Σήμερα, πολλές από τις πρακτικές εκφράσεις ενός κακώς εννοούμενου προοδευτισμού αποτελούν δώρο στη νεοφιλελεύθερη ιδεολογία και στη πολεμική της κατά του Κράτους.~~

Πρέπει, επιτέλους, συντρόφισσες και σύντροφοι, να διαμορφώσουμε τα εργαλεία μας, τα όπλα μας, ώστε να μπορούμε να διαμορφώνουμε σοβαρή πολιτική, αναπτυξιακή, κοινωνική,

εξωτερική, αμυντική. Και αυτό, αναπόφευκτα, και μάλιστα στις σημερινές συνθήκες, δεν μπορεί να σημαίνει παρά σοβαρές μεταρρυθμίσεις και παρεμβάσεις στον τρόπο λειτουργίας του κεντρικού εργαλείου των σοσιαλιστικών δυνάμεων, που είναι ο στενός και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας.

Αυτό ^{μας} ~~με~~ φέρνει στο δεύτερο μεγάλο πεδίο παρέμβασης, στο οποίο προαναφέρθηκα, που συνδέεται με το πεδίο των επενδύσεων και της παραγωγικής αναδιάρθρωσης.

20 Πολλοί μιλούν με μεγαλόστομα λόγια για ανάπτυξη, ξεχνούν όμως ότι βασικός μηχανισμός της ανάπτυξης είναι η συσσώρευση κεφαλαίου. Συσσώρευση χωρίς εθνική αποταμίευση δεν γίνεται.

Αποταμίευση και επένδυση όμως, σημαίνουν μετάθεση των οφελών από το σήμερα στο αύριο. Σημαίνουν μείωση των κρατικών ελλειμμάτων, ώστε να μειωθούν τα επιτόκια, σημαίνει ^{υγιή} φορολογία, ώστε να χρηματοδοτηθεί η εθνική συμμετοχή στις επενδύσεις του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Όλα αυτά, συντρόφισσες και σύντροφοι, είναι μεγάλα ζητήματα, τα οποία πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε, γιατί ανάπτυξη μέσα από επιθυμίες και ρητορείες οδηγεί στα αδιέξοδα και στην απογοήτευση, ενώ στόχος δικός μας είναι οι θέσεις δουλειάς, το αξιοπρεπές εισόδημα, η καταπολέμηση της φτώχειας, η σύγκλιση με το επίπεδο ζωής στην Ευρώπη, η στήριξη της νέας γενιάς, της γυναίκας, της τρίτης ηλικίας. Αυτά όμως απαιτούν προσπάθειες. Όσοι περιπλανώνται στην οικοδόμηση ομορφόλογων οραμάτων, αλλά ξεχνούν τις προσπάθειες, που τα οράματα - και ιδίως τα

σοσιαλιστικά οράματα - απαιτούν, τελικά έχουν ευθύνες. Έχουν ευθύνες ιδιαίτερα απέναντι στο δικό μας κόσμο, απέναντι στις πιο αδύναμες κοινωνικές δυνάμεις, που μέσα στην αγωνία του αύριο αφήνονται να παραπλανηθούν από υποσχέσεις χωρίς αντίκρουσμα.

21 Η μετατροπή των αναπτυξιακών μας στόχων σε κοινωνική πραγματικότητα θέτει πολλές απαιτήσεις και απαιτεί αποφάσεις με επιπτώσεις και στο χώρο το δικό μας. Αν αρκεστούμε στο να φύγουμε στο τέλος του διήμερου ευχαριστημένοι για όσα είπαμε και ακούσαμε από διάφορους συντρόφους, και από Δευτέρα συνεχίσουμε τη ρουτίνα μας, αποτύχαμε.

Η ανάπτυξη προϋποθέτει ενίσχυση της παραγωγικότητας και ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας. Προϋποθέτει την προσαρμογή της οργάνωσης της εργασίας στα νέα παραγωγικά πρότυπα, την παράλληλη προσαρμογή και τον εμπλουτισμό των μηχανισμών κοινωνικής ρύθμισης και προστασίας, τη διαμόρφωση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, που κεντρικό στόχο τους θα έχουν τη συσσώρευση ικανοτήτων στο ανθρώπινο δυναμικό, τη νεολαία και τους εργαζόμενους, και όχι το άκοπο εισόδημα και την εγγύηση της νοητικής και επαγγελματικής αδράνειας σε όσους βολεύτηκαν ήδη με μια θέση ή έχουν σίγουρες επαγγελματικές προοπτικές.

Η διαρθρωτική μας πολιτική, πέρα από τη μεταρρύθμιση του ίδιου του Κράτους, επικεντρώνεται σε τρεις μεγάλους άξονες, στους οποίους θα αναφερθώ συνοπτικά.

Πρώτος άξονας της διαρθρωτικής μας πολιτικής, η αναδιάρθρωση ενός ευρύτατου πεδίου των υπηρεσιών ή άλλων δραστηριοτήτων, στις οποίες συντελούνται θεμελιακές αλλαγές στη διεθνή οικονομία. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα, οι μεταφορές, το σύστημα ενέργειας, ο τουρισμός, η Έρευνα και Τεχνολογία, το εκπαιδευτικό σύστημα, οι τηλεπικοινωνίες εντάσσονται ταχύτατα στη δυναμική του ανταγωνισμού.

22
Επιδίωξή μας είναι να περιορίσουμε τις αναποτελεσματικές λειτουργίες, που συχνά συνδέονται με την ισχυρή κρατική παρουσία, και να δημιουργήσουμε πιο στέρεες ανταγωνιστικές και παραγωγικές δομές.

Δεύτερος μεγάλος άξονας της διαρθρωτικής μας πολιτικής είναι η στήριξη του αγροτικού τομέα στη μεσο-μακροπρόθεσμη διαδικασία απελευθέρωσης του ανταγωνισμού. Η στρατηγική μας για τον αγροτικό τομέα αποβλέπει στη δημιουργία μιας ανταγωνιστικής γεωργίας, στη βιώσιμη και πολυδύναμη ανάπτυξη των αγροτικών περιφερειών της χώρας και στη δημιουργία ενός δικτύου προστασίας για τον αγροτικό πληθυσμό. Με ειδικές παρεμβάσεις, όπως ιδίως, για τους νέους αγρότες, την πολιτική γης, επενδυτικά κίνητρα, πολιτική κατάρτισης, τη βελτίωση των μηχανισμών καταβολής των ενισχύσεων στους αγρότες, τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής, τον ΕΛΓΑ, αλλά και τη γενικότερη προώθηση αναπτυξιακών διαδικασιών στην Περιφέρεια, στηρίζουμε τους αγρότες και τις αλλαγές που θα δώσουν ώθηση στην Περιφέρεια. Οι νέες σχέσεις οφείλουν να δημιουργούν ακόμα

καλύτερες συνθήκες και προοπτικές για τον κόσμο που μοχθεί στην ύπαιθρο.

Τρίτο μεγάλο πεδίο των διαρθρωτικών μας παρεμβάσεων θα αποτελέσουν ζητήματα σχετικά με την αγορά εργασίας και το ασφαλιστικό.

23 Σε όλες τις χώρες με ισχυρή παρουσία Κράτους-Πρόνοιας έχουν ξεκινήσει προσπάθειες για τη διατύπωση μιας απάντησης στα προβλήματα οργάνωσης της εργασίας που προκύπτουν από την αναντιστοιχία με τις εξελίξεις στις νέες τεχνολογίες και νέους τύπους παραγωγής. Στόχος είναι η νέα ρύθμιση των σχέσεων, ώστε να μην επικρατήσει αναρχία, και απουσία κανόνων προστασίας. Η λειτουργία των δικτύων πληροφόρησης, των νέων τεχνολογιών, της εργασίας από απόσταση, η παρουσία των μεταναστών και πολλά άλλα, ανατρέπουν μέρα με τη μέρα αυτό που ιστορικά θεωρήθηκε μη αμφισβητήσιμο. Πρέπει να βρούμε μια απάντηση στη δυναμική αυτή. Πρέπει να οργανώσουμε νέους κανόνες, γιατί η εμμονή στους παλαιούς απλούστατα δεν έχει κανένα αντίκρουσμα στην πράξη. Χρησιμεύει μόνο ως άλλοθι πολεμικής και στείρας αντίδρασης απέναντι στις εξελίξεις, άλλοθι που δεν βοηθάει σε τίποτα τους εργαζόμενους.

Το αναπτυξιακό μας όραμα δεν αρκεί να συνδέεται με πιο αποτελεσματικές πολιτικές, ούτε και να είναι στο επίκεντρο της πολιτικής μας. Η ανάπτυξη για μας είναι ταυτόσημη με την κοινωνική συνοχή, την αλληλεγγύη, το ανθρώπινο πρόσωπο της οργάνωσης της κοινωνίας. Θέλουμε ανάπτυξη για να βελτιώσουμε

τα εισοδήματα, αλλά θέλουμε ανάπτυξη και για να αντιπαλέψουμε τον κοινωνικό αποκλεισμό. Να βρούμε τα πεδία αλληλεγγύης μεταξύ όσων έχουν εργασία, αλλά και όλης της κοινωνίας, και όσων δεν έχουν, μεταξύ των μεγαλύτερων και των νέων γενεών. Να βρούμε τα όρια αλληλεγγύης, ακόμα και μεταξύ της κοινωνίας μας και άλλων κόσμων, ιδιαίτερα των κοινωνιών που βρίσκονται στον περίγυρό μας, και με τις οποίες θέλουμε να αναπτύξουμε τις οικονομικές και πολιτικές μας σχέσεις.

24

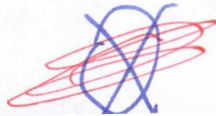
Όμως και η σύζευξη ανάπτυξης και κοινωνικών πολιτικών μας δεν μπορεί να ξεφύγει από βασικές αρχές και περιορισμούς.

Κατ' αρχήν, κοινωνική πολιτική δεν είναι δυνατό να ταυτίζεται με σπατάλη πόρων και ανεξέλεγκτα συστήματα λειτουργίας. Η παραγωγή κοινωνικής πολιτικής δεν εξαιρείται από την αρχή της ορθολογικής διαχείρισης των χρημάτων των φορολογούμενων. Σήμερα, ένα μέρος κοινωνικής πολιτικής δεν ανταποκρίνεται σε κοινωνικούς στόχους. Δεν αφορά μόνο τα κεντρικά πεδία της Υγείας, της Πρόνοιας, της Παιδείας. Εκφράζεται με την αναπαραγωγή πολύμορφων καταστάσεων σε υπηρεσίες, υπαλλήλους, προβληματικές επιχειρήσεις, δημόσιους φορείς, δαπάνες, που αποσπούν πόρους μόνο και μόνο λόγω της ιστορικής τους υπόστασης, χωρίς συχνά να νομιμοποιούνται από κάποια συμβολή τους στις ανάγκες της σημερινής κοινωνίας. Αν αυτά προσμετρούνταν στην κοινωνική πολιτική, θα είχαμε το υψηλότερο επίπεδο στην Ευρώπη. Όμως, συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν μπορεί τέτοιες καταστάσεις, ούτε να χαρακτηρίζονται σοβαρά ως κοινωνική πολιτική, ούτε και να μας

εκμηδενίζουν τα περιθώρια άσκησης πραγματικής κοινωνικής πολιτικής.

25

Η ανέπαφη συντήρηση ιστορικά συσσωρευμένων, αλλά πλέον μη λειτουργικών μηχανισμών, αποτελεί κυρίαρχο εμπόδιο στην ανάπτυξη νέων πρωτοβουλιών κοινωνικού ή άλλου χαρακτήρα. Η υπέρβαση του “ξεπερασμένου”, ώστε να εξοικονομηθούν πόροι για ουσιαστικότερες κοινωνικές προτεραιότητες, αποτελεί βασικό όρο διαμόρφωσης περιθωρίων δράσης για την κοινωνική μας πολιτική.

Ανοφορτισιμὸς αναπτυξιακὸς μοχλὸς τῆς χώρας εἶναι ὁ κοινωνικὸς διάλογος

26
Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι διαδικασία όπου οι κοινωνικοί εταίροι προσέρχονται με χαρτάκια για ποσοστά. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι παζάρι. Είναι μια διαδικασία σχεδιασμοῦ εἴτε των αναπτυξιακῶν προτεραιοτήτων τῆς χώρας εἴτε συμφωνίας ἐπὶ των κοινωνικῶν προϋποθέσεων των σχεδιαζόμενων πολιτικῶν. Σε ὅλη τὴν Ευρώπη ὁ κοινωνικὸς διάλογος προχωρεῖ, δίνει τὸ πλαίσιο λύσεων, των κοινωνικῶν προσπάθειών για τὴν ανάπτυξη. Εκτεταμένες συμφωνίες ἔχουν ἤδη, ἐπιτευχθεῖ στην Ισπανία, τὴν Ολλανδία, τὴν Πορτογαλία, τὴν Ἰρλανδία. Ἡ διαμόρφωση τῆς συναίνεσης στις χώρες αυτές, συνδέεται, ὅπωςδήποτε, με τις ἐπιτυχίες που παρουσίασαν στον τομέα τῆς οικονομίας. Καί, θυμίζω, ὅτι ἡ Πορτογαλία καὶ ἡ Ἰρλανδία ξεκίνησαν σε δυσμενέστερη θέση ἀπὸ εμάς, για να μας ξεπεράσουν σε λίγα μόνον χρόνια μεθοδικῆς προσπάθειας.

Ο Κοινωνικός Διάλογος εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ πράξη ολοκλήρωσης των θεσμῶν τῆς πολιτικῆς δημοκρατίας. Εἶναι, ὅμως ταυτόχρονα, ἡ πιο ουσιαστικὴ πράξη συμμετοχῆς ὅλων των ενεργῶν, παραγωγικῶν δυνάμεων του τόπου στον σχεδιασμό τῆς κοινῆς πορείας, στο πλαίσιο ἐκείνων των στόχων, που πολλαπλασιάζουν τὸ κοινὸ ὄφελος καὶ ελαχιστοποιοῦν τὸ ἐπιμέρους κόστος.

27 δημιουργικών δυνάμεων της ελληνικής κοινωνίας. Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι η αποκορύφωση της διαδικασίας συναίνεσης, όχι γύρω από κλαδικά, επιχειρηματικά ή συνδικαλιστικά αιτήματα, αλλά η δημιουργία του κοινού εδάφους, ταυτόχρονης ανάπτυξης αυτών των συμφερόντων. Ο Κοινωνικός Διάλογος δεν είναι μια διαδικασία μετακύλισης του κόστους ή του οφέλους προς την μια ή την άλλη πλευρά. Είναι ο τρόπος διασφάλισης του κοινού συμφέροντος μέσα από έναν κοινό παρανομαστή, που έχει το όνομα: ανάπτυξη με κοινωνική δικαιοσύνη. Ο Κοινωνικός Διάλογος διασφαλίζει την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Ο Κοινωνικός Διάλογος είναι εξ ορισμού, μια «ανοιχτή ατζέντα» μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Και η κυβέρνηση και κάθε κόμμα, δεν μπορεί να θεωρεί ότι έχει δικαίωμα ή δυνατότητα να χειραγωγήσει τον διάλογο ή να επιχειρήσει να προεξοφλήσει τα αποτελέσματά του. Διάλογος, όμως δεν σημαίνει και ατέρμονη γενική συζήτηση. Δεν σημαίνει ευχολόγιο. Δεν σημαίνει ούτε μετακύλιση ευθυνών ούτε διαιώνιση της αδράνειας. Ο διάλογος απαιτεί ξεκαθαρισμένες θέσεις και προτάσεις από κάθε πλευρά. Ο διάλογος πρέπει να καταλήγει στην σύνθεση και πρέπει να οδηγεί σε αποφάσεις.

Συντρόφισσες και σύντροφοι,

28 Η ανάπτυξη είναι η κινητήριος δύναμη της προόδου στο σύγχρονο κόσμο. Ο πολιτισμός, η ανθρώπινη αξιοπρέπεια, η ευημερία, η ειρήνη, το περιβάλλον, η ομορφιά της καθημερινής απόλαυσης και του σταθερού ορίζοντα και πολλές άλλες αξίες στηρίζονται στις ικανότητες της κοινωνίας να δημιουργήσουν αναπτυξιακές διαδικασίες. Όλα όμως εξαρτώνται από τη δυνατότητα της πολιτικής να λειτουργήσει ως καταλύτης και επιταχυντής της δημιουργικότητας. Και εδώ βρισκόμαστε αντιμέτωποι με το κεντρικό δίλημμα:

«Θέλουμε και είμαστε σε θέση, εμείς το σοσιαλιστικό κίνημα, να λειτουργήσουμε καταλυτικά, να προωθήσουμε αλλαγές, να συγκρουστούμε με κατεστημένες καταστάσεις, ακόμα και καταστάσεις που συνδέονται με δικά μας μικροσυμφέροντα,

29 **ώστε να πετύχουμε αυτό που μεγάλα τμήματα της κοινωνίας προσμένουν από μας;»**

Αν ναι, θα έχουμε επιβεβαιώσει τον πολιτικό μας ρόλο, θα έχουμε πραγματώσει στην πράξη αυτό που μας διακρίνει θεωρητικά από τις συντηρητικές δυνάμεις.

Η πρόσκλησή μας στην Κυβέρνηση δεν έγινε για να απολαύσουμε τα προνόμια της εξουσίας. Έγινε για να υλοποιήσουμε τα όσα ρητά υποσχεθήκαμε, και όσα επίσης η κοινωνία περιμένει να δει από ένα προοδευτικό κόμμα.

Ας επιταχύνουμε τώρα τα βήματα που πρέπει να κάνουμε, ώστε να προχωρήσουμε στην κατεύθυνση αυτή. Ας δούμε το μέλλον με αυτοπεποίθηση, χωρίς να φοβόμαστε το βραχυπρόθεσμο κόστος που απαιτούν οι αλλαγές. Ας μη περιμένουμε από αυτοματισμούς. Η πολιτική μας προϋποθέτει δική μας κινητοποίηση, ανάληψη κινδύνων, συναινετικές διαδικασίες, συγκρούσεις όπου χρειάζεται, στρατηγική θεώρηση των πραγμάτων. Ας προχωρήσουμε δημιουργικά, μέσα από τους προβληματισμούς που αναπτύσσονται στους κόλπους μας, μέσα από τη σύνθεση των αντιθέσεων, ώστε να αποτελέσει η κυβέρνηση και το κόμμα μας το μοχλό της αναπτυξιακής επιτυχίας της χώρας στην πορεία της προς τον 21ο αιώνα.